ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ

បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា

ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ

រៀបចំដោយ នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម

សហការជាមួយ រដ្ឋបាលជលផល

ឧបត្ថម្ភដោយ គំរោងការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម កម្ពុជា-អូស្ត្រាលី

រៀបរៀងដោយៈ លោក ជិន ដា

រដ្ឋបាលជលផល

ទូរស័ព្ទលេខៈ ០២៣ ៩៩៦ ៣៨០ ឬ ០១១៩៩០៩៩០

អ៊ីម៉ែលៈ smallfish@online.com.kh

កាលបរិច្ឆេទៈ ខែ តុលា ២០០៦

© រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងៈ គ្រប់បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា (បអប) ទាំងអស់រួមទាំងឯកសារនេះជាកម្មសិទ្ធិរបស់ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ហើយសំរេចផ្តល់អោយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មធ្វើជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ។ រាល់សំណើសុំផលិតបន្ថែម ត្រូវសុំការអនុញ្ញាតសិទ្ធិជាមុន ពីនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ។

បុព្វកថា

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ ក្រោមកិច្ចសហការគាំទ្រពីទីភ្នាក់ងារអូស្ត្រាលីសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (AusAID)តាមរយៈគំរោងការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម កម្ពុជា-អូស្ត្រាលី ជំហានទី២ (២០០១-២០០៦) ដែលមានគោលដៅពង្រឹងស្ថាប័ន និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនៅកម្ពុជាបានខិតខំយ៉ាងពេញទំហឹងដើម្បីធ្វើការពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ការរៀបចំកសាងផែនការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មស្របតាមគោលនយោបាយវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈការវិភាគប្រព័ន្ធកេ្សត្រ-បរិស្ថានថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់ និងបានចងក្រងជាបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះឡើង។

បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ បានចងក្រងដោយអ្នកជំនាញឯកទេស (Suject Matter Specialist) នឹងត្រូវបានឆ្លងការពិនិត្យ ពិគ្រោះយោបល់ និងឯកភាពយល់ព្រមពីគណៈកម្មការបច្ចេកទេសដែលមានសមាសភាពមកពីនាយកដ្ឋានជំនាញនានា នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអ្នកពាក់ពន្ធ័ផ្សេងៗទៀត។ ឯកសារដ៏មានសារៈសំខាន់នេះ គឺជាឯកសារគោលដែលពិពណ៌នាអំពី ព័ត៌មាន បច្ចេកទេស វិធីសាស្ត្រ នីតិវិធី និងផែនការថវិកាចំណាយសម្រាប់ជួយដល់ មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក និងភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិនៅមូលដ្ឋាននានាយកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល និងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសថ្មីៗ ក្នុងបំណងផ្ទេរចំណេះដឹងព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្មតាមគ្រប់រូបភាពឱ្យបានជ្រួតជ្រាបដល់ប្រជាកសិករ និងផលិតករ ដែលរស់នៅក្នុងតំបន់មានសក្តានុពលភាពស្របតាមលក្ខខណ្ឌភូមិសាស្រ្ត សេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងតម្រូវការចាំបាច់ជាក់លាក់នៅមូលដ្ឋាន ។

ដូច្នេះបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ មានសារៈប្រយោជន៍ជារួមសម្រាប់មន្ត្រីកសិកម្មខេត្ត-ក្រុង យកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការ ចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាចំពោះមុខ ដែលប្រជាកសិករយើងកំពុងប្រឈមមុខនៅក្នុងការធ្វើផលិតកម្មកសិកម្ម ពិពិធកម្មកសិកម្ម ដើម្បីធានាសន្តិសុខស្បៀង និងបង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ ជាពិសេសរួមចំណែកកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រស្របតាមយុទ្ធសាស្រ្ត ចតុកោណរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ គាំទ្រនូវឯកសារបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះដែលជា ឯកសារគោលសម្រាប់មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក ខេត្ត-ក្រុង អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិនានានៅមូលដ្ឋាន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់យកទៅអនុវត្តក្នុងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាដល់ប្រជាកសិករនៅជនបទឱ្យទូលំទូលាយ និងទទួលបានផ្លែផ្កាល្អប្រសើរប្រកបដោយក្តីសង្ឃឹម។

រដ្ឋមន្ត្រី

អារម្ភកថា

ពាក្យពេញនៃ **បអប** គឺ "បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា"។ បអប ពន្យល់ពីរបៀបអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យាដើម្បីជួយដោះស្រាយបញ្ហាផ្នែកកសិកម្មរបស់កសិករ។ បអប ផ្ទុកនូវព័ត៌មានបទដ្ឋាន និងសំភារៈសម្រាប់អោយមន្រ្តីផ្សព្វផ្សាយផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យានេះទៅកសិករ។ គោលគំនិតនៃបអប គឺដើម្បីផ្សព្វផ្សាយដល់ឃុំ ស្រុក និងខេត្តនៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ បអប ត្រូវបានគេសរសេរសម្រាប់អោយមន្រ្តីផ្សព្វផ្សាយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងផ្នែកផ្សេងៗទៀត ដែលបំរើការនៅក្នុងវិស័យអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម នៅតាមមូលដ្ឋានប្រើប្រាស់។ បអប មានលក្ខណៈដូចខាងក្រោមនេះ ៖

- អាចបត់បែនបាន-បអប អាចយកទៅអនុវត្តបាននៅគ្រប់ទីកន្លែងក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- សាមញ្ញ-បអប អាចប្រើប្រាស់បានដោយគ្រប់ផ្នែកដែលបំរើការនៅតាមមូលដ្ឋាន
- ងាយយល់-ងាយស្រួលក្នុងការផ្តល់នូវព័ត៌មានសំខាន់ៗ

បអប ត្រូវបានកំណត់អាទិភាពដោយផ្អែកទៅតាមបញ្ហាផ្នែកកសិកម្មសំខាន់ៗរបស់កសិករ តាមរយៈប្រភពជាច្រើនដូចជា ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងព័ត៌មានរបស់នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម (FSMIS) ដែលផ្ទុកនូវព័ត៌មានសំខាន់ៗ របស់កសិករ។ បញ្ហាផ្នែកកសិកម្មរបស់កសិករ ត្រូវបានគេវិភាគតាមរយៈការវិភាគប្រព័ន្ធ កសិ្សត្រ-បរិស្ថានថ្នាក់ឃុំ (AEA) នៅទូទាំង ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ បអប មាននៅតាមស្ថាប័ននានាដូច ខាងក្រោមៈ

- វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវជាតិ
- ក្រុមកសិករ
- អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល
- ទីភ្នាក់ងារស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ
- កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយ
- ម្ចាស់ជំនួយ
- ផ្នែកឯកជន

បអបត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ។ បអប ត្រូវបានសរសេរដោយអ្នកឯកទេសដែលមានបទពិសោធន៍នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ដូច្នេះ បអប ផ្ទុកនូវបទពិសោធន៍ ល្អៗសម្រាប់អនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា។ បអប ត្រូវបានឆ្លងកាត់ការត្រួតពិនិត្យរបស់ក្រុមការងារ បអប បន្ទាប់មកអនុម័ត និង អនុញ្ញាតដោយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ សម្រាប់ប្រើប្រាស់នៅតាមមូលដ្ឋាន។

មាតិកាអត្ថបទ

១~ សេចក្តីផ្តើម

២~ គោលការណ៍បច្ចេកទេស

២.១- ហេតុអ្វីយើងចាំបាច់ចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ?

២.២- ការជ្រើសរើសទីកន្លែង សម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ

២.២.១- លក្ខណៈប្រភពទឹក

២.២.២- លក្ខណៈតំបន់អភិវឌ្ឍន៍ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ

២.២.៣- លក្ខណៈសេដ្ឋកិច្ចសង្គម

២.៣- ការជ្រើសរើសកសិករ សម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ

២.៤- ការរៀបចំស្រែ សម្រាប់ចិញ្ចឹមត្រី

២.៤.១- ការរៀបចំភ្លឺស្រែ

២.៤.២- ការដាក់បំពង់បង្ហូរទឹកចេញ-ចូល

២.៤.៣- ការរៀបចំជម្រកត្រីក្នុងស្រែ

២.៤.៣.១- ការជីកប្រឡាយក្នុងស្រែ

២.៤.៣.១- ការជីកស្រះក្នុងស្រែ

២.៤.៣.១- ការជីកស្រះភ្ជាប់ទៅវាលស្រែ

២.៥- ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ និងការគ្រប់គ្រង

២.៥.១- ការរៀបចំស្រះ និងស្រែ មុនដាក់ត្រីចិញ្ចឹម

២.៥.១.១- ការសំអាតស្មៅ និងរុក្ខជាតិក្នុងស្រែ

២.៥.១.១.-ការបាចកំបោរ

២.៥.១.២-ការដាក់ជី

២.៥.១.៣-ការគ្រប់គ្រងគុណភាពទឹក

២.៥.២- ការដាក់ត្រីចិញ្ចឹមក្នុងស្រែ

២.៥.២.១-ប្រភេទត្រីដាក់ចិញ្ចឹម

២.៥.២.២-ចំនួនកូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹម

២.៥.៣- ចំណី និងការផ្តល់ចំណីបន្ថែម

២.៥.៤- ការត្រួតពិនិត្យគុណភាពទឹក

២.៥.៥- ការគ្រប់គ្រងត្រី និងស្រូវ

២.៥.៦- ប្រភេទស្រូវ

២.៥.៧- ការគ្រប់គ្រងស្មៅ និងសត្វល្អិតចង្រៃក្នុងស្រែ

២.៥.៧.១- ការគ្រប់គ្រងស្មៅ និងសត្វល្អិតចង្រៃក្នុងស្រែចិញ្ចឹមត្រី

២.៥.៧.២- ការគ្រប់គ្រងស្មៅ និងរុក្ខជាតិចង្រៃ

២.៥.៧.៣- ការគ្រប់គ្រងជំងឺត្រី

២.៥.៧.៤- ការការពារជំងឺត្រី

២.៦- ការប្រមូលផលត្រី និងស្រូវ

២.៦.១- ការប្រមូលផលត្រី

២.៦.២- ការប្រមូលផលស្រូវ

២.៧- ការលក់ផលត្រីចិញ្ចឹម

២.៨- ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ច

៣. វិធីសាស្ត្រផ្សព្វផ្សាយ

៣.១- ការសិក្សាទីផ្សារ

៣.២- ការផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេស

៣.៣- ការចំណាយសម្រាប់ការធ្វើបង្ហាញ

៣.៤- ការចូលរួមរបស់ស្ត្រី ក្នុងសកម្មភាពវារីវប្បកម្ម

៤. សេចក្តីបន្ថែម

៤.១- បញ្ហាដែលកើតមានក្នុងពេលចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ និងវិធានការដោះស្រាយ

៤.២- តារាងប្រមូលទិន្នន័យ

១- សេចក្តីអធិប្បាយ

សេចក្តីសង្ខេប

បញ្ហា កសិករមិនចេះបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ

គោលដៅ បង្កើនប្រាក់ចំណូលពីផលិតផលត្រី និងស្រូវ និងកាត់បន្ថយការខ្វះខាតអាហារូបត្ថម្ភរបស់ប្រជាកសិករ តាមរយៈការកែលំអបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ។

វិធីសាស្ត្រ
១- ការរៀបចំស្រែ មុនពេលស្ទូង និងដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹម
២- ការជ្រើសរើសគុណភាពកូនត្រីពូជ (មានទំហំធំ និងមានសុខភាពល្អ) ដាក់ចិញ្ចឹមក្នុងស្រែ
៣- ការគ្រប់គ្រងកូនត្រីចិញ្ចឹមក្នុងស្រែ រហូតដល់ពេលប្រមូលផល
៤- ការត្រួតពិនិត្យគុណភាពទឹក
៥- ការគ្រប់គ្រងការផ្តល់ចំណី និងការប្រើប្រាស់ជី ។

អត្ថប្រយោជន៍

- បង្កើនប្រាក់ចំណូលក្នុងគ្រួសារ តាមរយៈការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ
- គ្រួសារកសិករមានត្រីហូបគ្រប់គ្រាន់ (សន្តិសុខស្បៀង)
- កសិករដែលគ្មានស្រះ ឬគ្មានដីជីកស្រះអាចចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែបាន
- កសិករប្រមូលផលត្រីផង និងស្រូវផង ក្នុងពេលតែមួយ
- បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះងាយស្រួលឱ្យកសិករយកទៅអនុវត្ត
- កសិករអាចចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែបានដោយប្រើបច្ចេកទេសងាយៗ
- កសិករប្រើប្រាស់ដើមទុនតិចតួច ក្នុងការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ
- ត្រីចិញ្ចឹមឆាប់ធំ និងស្រូវលូតលាស់បានល្អ ពីព្រោះត្រី និងស្រូវ ផ្តល់ផលប្រយោជន៍ឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមក
- កាត់បន្ថយការចំណាយ ទិញចំណីត្រី និងទិញជីដាក់ស្រែ
- ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ អាចបញ្ឈប់ការប្រើប្រាស់គីមីកសិកម្ម ដែលអាចធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សុខភាពមនុស្ស
- បង្កើនការងារកសិកម្ម ដែលផ្តល់ពហុប្រយោជន៍ សម្រាប់កសិករ
- មិនចាំបាច់ចំណាយពេលចាប់ត្រីពីធម្មជាតិ សម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ
- កាត់បន្ថយការចាប់ត្រីពីធម្មជាតិ ។

លក្ខខណ្ឌអំណោយផលនៃបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ

លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យខាងក្រោមនេះ ជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់ ក្នុងការអនុវត្តបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ ដើម្បីសម្រេចបាន ដូចគោលបំណងដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ ៖

លក្ខណៈអាកាសធាតុ និង ទឹកសម្រាប់ចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ

- ស្រែចិញ្ចឹមត្រីគួរនៅជិតប្រភពទឹក ដើម្បីងាយស្រួលបូមទឹកបញ្ចូលស្រែចិញ្ចឹមត្រី
- ស្រែចិញ្ចឹមត្រីមិនត្រូវឱ្យលិចទឹកនៅរដូវវស្សា ដើម្បីជៀសវាងត្រីចិញ្ចឹមរួចចូលក្នុងតំបន់ទឹកធម្មជាតិ និងការពារកុំឱ្យខាតបង់ចរិកា
- ស្រែចិញ្ចឹមត្រីគួរនៅជិតផ្ទះ ដើម្បីងាយស្រួលគ្រប់គ្រង
- ដីអាចដក់ទឹកបានយូរ ដើម្បីងាយស្រួលចិញ្ចឹមត្រី និងដាំដំណាំស្រូវ
- ស្រែចិញ្ចឹមត្រី គួរនៅឱ្យឆ្ងាយពីតំបន់ដែលមានប្រើប្រាស់ថ្នាំពុល ដូចជា ថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិត
- អាកាសធាតុប្រទេសកម្ពុជា មានលក្ខណៈអំណោយផលល្អ សម្រាប់ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ។

លក្ខណៈភូមិសាស្ត្រ

- ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែចាំបាច់ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់អនុវត្តតាមលក្ខខណ្ឌ ដែលបានថែងខាងលើ
- ការអនុវត្តតាម (បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា)នេះបានជោគជ័យ ក៏អាស្រ័យនឹងការជ្រើសរើសកសិករដែលមានសមត្ថភាពអនុវត្តបច្ចេកទេសដូចក្នុងសៀវភៅនេះ ។

ទំហំកសិដ្ឋាន

ស្រែចិញ្ចឹមត្រីគួរមានទំហំយ៉ាងហោចណាស់ ៥០០ ម² និងជាប្រភេទដីអាចដក់ទឹកបានរយៈពេលយូរ។ ទំហំដីស្រែកាន់តែធំ បរិមាណកូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹមបានច្រើន ហើយក៏ទទួលផលត្រី និងស្រូវបានកាន់តែច្រើនផងដែរ ។ ជាទូទៅស្រែនៅតាមជនបទមានទំហំពី ៥០០- ៥,០០០ម² ស្រែដែលមានទំហំតូចជាងនេះ ក៏អាចចិញ្ចឹមត្រីបានដែរ ប៉ុន្តែបរិមាណផលត្រីទទួលបានតិចជាងស្រែដែលមានទំហំធំ។

តម្រូវការកម្លាំងពលកម្ម

- ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែជាលក្ខណៈគ្រួសារ នៅតាមជនបទ អាចអនុវត្តបានដោយប្រើប្រាស់កម្លាំងពលកម្មក្នុងគ្រួសារ
- ដូចជា ការរៀបចំស្រះ និងការដឹកជញ្ជូនកូនត្រីពូជ អនុវត្តដោយកម្លាំងបុរស
- ការលក់ត្រីសាច់ និងផលិតផលស្រូវ ជាធម្មតាស្ត្រីជាអ្នកអនុវត្ត
- សកម្មភាពអនុវត្តដទៃទៀត ដូចជា ការជីកស្រះ ជីកប្រឡាយ ឬចង្អូរ ការលើកភ្លឺស្រែ ស្ទូងស្រូវ ការដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹម ការផ្តល់ចំណី និងជី ការត្រួតពិនិត្យមើលត្រីក្នុងស្រែ និងការប្រមូលផលត្រី និងស្រូវច្រើនធ្វើឡើងដោយកម្លាំងពលកម្ម រួមគ្នាដែលមានក្នុងគ្រួសារ ។

ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចនៃការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែរបស់កសិករ

ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែជាលក្ខណៈគ្រួសារកសិករអាចប្រើប្រាស់ទុន ៧០.០០០៛- ១០០,០០០៛ ក្នុងករណីកសិករមិនចំណាយទៅលើការជីកស្រះ ប្រឡាយ លើកភ្លឺស្រែ ពូជស្រូវ និងជីធម្មជាតិ។ ទុននេះសម្រាប់ចំណាយទៅលើការរៀបចំស្រះ បូមទឹក ការទិញកូនត្រី និងទិញចំណីត្រី សម្រាប់ចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រះ ១០០ម² ភ្ជាប់ទៅ

ស្រែដែលមានទំហំ ១.០០០ម² ចិញ្ចឹមក្នុងរយៈពេល ៤ខែ (សូមអានចំណុចទី ២.៨)។ ការចំណាយនេះនឹងអាចអនុវត្តសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែតាមការណែនាំ (បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា) នេះ។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទាក់ទង

ការិយាល័យវារីវប្បកម្ម រដ្ឋបាលជលផល នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

ទូរស័ព្ទលេខ: (៨៥៥) ២៣ ៩៩៦ ៣៨០ អ៊ីម៉ែល: smallfish@online.com.kh

២-គោលការណ៍បច្ចេកទេស

២.១- ហេតុអ្វីយើងចាំបាច់ចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ?

ប្រទេសកម្ពុជាមានការប្រែប្រួលបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ដែលនាំឱ្យមានការថយចុះ ផលិតផលធន-ធានជលផល។ ការថយចុះធនធានជលផលនេះបានជំរុញឱ្យកសិករជាច្រើនចាប់ផ្តើមការចិញ្ចឹមត្រី ។ វារីវប្បកម្មបាន និងកំពុងបំពេញតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការចូលរួមវិភាគទានដល់ផលិតផលត្រីទូទាំងប្រទេស និងជួយដល់សន្តិសុខស្បៀង។ គេបានកត់សំគាល់ថា នៅឆ្នាំ ២០០៥ ផលិតផលវារីវប្បកម្មទទួលបាន ២៦.០០០ តោន គឺស្មើប្រហែល ៧% នៃផលិតផលត្រី សរុបដែលមាន ៤១០.០០០ តោន នៅឆ្នាំ ២០០៥។ ផលិតផលវារីវប្បកម្មឆ្នាំ ២០០៥ នេះបានបង្ហាញឱ្យឃើញនូវកំណើនយ៉ាងខ្លាំង បើប្រៀបធៀបផលិតផលវារីវប្បកម្មឆ្នាំ ១៩៨៤ ដែលមានតែ ១.៦១០តោន ប៉ុណ្ណោះ។ នេះបញ្ជាក់ថាសកម្មភាពវារីវប្បកម្មកំពុងមានការរីកចំរើនយ៉ាងរហ័សពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ជាពិសេសការអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្មជាលក្ខណៈគ្រួសារដែលកំពុងមានសារៈសំខាន់បំផុត ក្នុងការចូលរួមជួយលើកស្ទួយជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាកសិករក្រីក្រ។

បច្ចុប្បន្ននេះ មានកសិករជាច្រើនគ្រួសារ កំពុងចូលរួមសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រី នៅក្នុងតំបន់រស់នៅរបស់ខ្លួន ជាពិសេសតំបន់នៅឆ្ងាយពីដែនទឹកធម្មជាតិ ដែលគ្មានផលត្រីធម្មជាតិគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់បំពេញតម្រូវការហូបចុក ។ ដូចនេះ ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ពិតជាមានសារៈសំខាន់ ក្នុងការចូលរួមដល់ការអភិវឌ្ឍន៍សកម្មភាពវារីវប្បកម្ម។ បច្ចុប្បន្នសកម្មភាពការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែកំពុងត្រូវបានទទួលការគាំទ្រពីរាជរដ្ឋាភិបាល សហការជាមួយបណ្តាអង្គការជាតិ និងអន្តរជាតិនានា ដូចជា PADEK, AIT-AARM, SCALE, MRC-AIMS, WFP, CRS, JICA ។ល។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយក៏នៅតែទាមទារឱ្យមានការជួយគាំទ្រឱ្យបានខ្លាំងក្លាបន្ថែមទៀត ក្នុងការជួយបង្កើនចំណេះដឹងបច្ចេកទេសចិញ្ចឹម និងការគ្រប់គ្រងការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ដើម្បីបង្កើនប្រាក់ចំណូល និងដោះស្រាយសន្តិសុខស្បៀងរបស់កសិករក្នុងមូលដ្ឋានជនបទ។

២.២- ការជ្រើសរើសទីកន្លែង សម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ

២.២.១- លក្ខណៈប្រភពទឹក

ជាទូទៅ ការធ្វើស្រែរបស់ប្រជាកសិករពឹងផ្អែកទៅលើទឹកភ្លៀង។ ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែតម្រូវឱ្យមានស្រះត្រី និងប្រឡាយធំទូលាយ ហើយជ្រៅ ដើម្បីរក្សាទឹកក្នុងស្រះឱ្យបានយូរ យ៉ាងហោចណាស់បានរយៈពេល ៤ ខែ។ ស្រែចិញ្ចឹមត្រីគួរមានទីតាំងនៅជិតប្រភពទឹក ដើម្បីងាយស្រួលបូមទឹកបញ្ចូលស្រែនៅពេលទឹកក្នុងស្រែស្រកចុះ ពិសេសនៅពេលរដូវប្រាំង។ បើមានលទ្ធភាពកសិករគួរមានម៉ាស៊ីនបូមទឹក ឬ ជួលសម្រាប់បូមទឹកបញ្ចូលស្រែ។

២.២.២- លក្ខណៈតំបន់អភិវឌ្ឍន៍ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ

ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ គួរមានទីតាំងនៅជិតផ្ទះ ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការគ្រប់គ្រង ឬ ស្ថិតនៅក្នុងតំបន់ដែលនៅឆ្ងាយពីការលួចចាប់ត្រី។ ស្រែចិញ្ចឹមត្រីត្រូវជៀសវាងស្ថិតនៅក្នុងតំបន់លិចទឹក ដើម្បីកុំឱ្យត្រីចិញ្ចឹមដែលជាប្រភេទត្រីក្រៅស្រុក ដូចជា ត្រីទីឡាព្យ៉ា កាបសាមញ្ញ ជាដើម រួចចូលទៅក្នុងតំបន់ទឹកធម្មជាតិ ដែលអាចធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់មជ្ឈដ្ឋាន

រស់នៅរបស់ប្រភេទត្រីក្នុងស្រុក។ ម្យ៉ាងទៀត ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែមិនឱ្យមានការប្រើប្រាស់ថ្នាំពុល ឬ ថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិត ពីព្រោះវាធ្វើឱ្យត្រីស្លាប់។

២.២.៣- លក្ខណៈសេដ្ឋកិច្ចសង្គម

គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល គឺមានការគាំទ្រយ៉ាងខ្លាំងដល់ការជំរុញឱ្យមានការអភិវឌ្ឍន៍សកម្មភាពវារីវប្បកម្ម ដើម្បីជួយលើកស្ទួយកំរិតជីវភាពរស់នៅ និងជួយផ្គត់ផ្គង់ដល់សន្តិសុខស្បៀងរបស់ប្រជាកសិករក្រីក្រ។ ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ជាវិធីមួយយ៉ាងសំខាន់ នៃការអភិវឌ្ឍន៍សកម្មភាពវារីវប្បកម្ម ពីព្រោះវាបានជួយបង្កើនប្រាក់ចំណូលបន្ថែមពីលើការធ្វើស្រែ។

២.៣- ការជ្រើសរើសកសិករ សម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ

ខាងក្រោមនេះជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសំខាន់ៗ នៃការជ្រើសរើសកសិករ ដើម្បីអនុវត្តសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ដោយផ្អែកលើបទពិសោធន៍ និងការសិក្សាពីការអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម។

បុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់កសិករ

- ជាកសិករឧស្សាហ៍ព្យាយាមមានបទពិសោធន៍ច្រើនលើបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី និងទីផ្សារ
- ពេញចិត្តនឹងការងារចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ និងព្យាយាមធ្វើការងារ
- ចូលរួមសហការការងារជាមួយបុគ្គលិកផ្សព្វផ្សាយរបស់គម្រោង
- មានទំនាក់ទំនងល្អជាមួយប្រជាជនក្នុងភូមិ និងក្រៅភូមិ ។

ធនធានរបស់កសិករ

- មានស្រែនៅជិតផ្ទះងាយស្រួលគ្រប់គ្រងការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ
- ស្រែគួរមានផ្ទៃដី ប្រហែល ៥០០ម២ ដើម្បីយកដីមួយផ្នែកសម្រាប់ជីកស្រះ និងប្រឡាយចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ
- បើមានលទ្ធភាពគួរមានប្រភពទឹក ដើម្បីងាយស្រួលបូមទឹកបញ្ចូលស្រែ ឱ្យមានទឹកធ្វើស្រែ និងចិញ្ចឹមត្រីបានយ៉ាងហោចណាស់រយៈពេល ៤ខែ
- ស្រះ ឬ ប្រឡាយជីកក្នុងស្រែ គួររក្សាទឹកឱ្យបានរយៈពេល ៦ ខែ
- បើមានលទ្ធភាពកសិករគួរមានម៉ាស៊ីនបូមទឹកសម្រាប់បូមទឹកបញ្ចូលស្រែ
- មានកម្លាំងពលកម្មគ្រប់គ្រាន់
- មានធនធានចំណីធម្មជាតិ និងជីលាមកសត្វក្នុងភូមិសម្រាប់ចិញ្ចឹមត្រី
- មានទុនសម្រាប់ដំណើរការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ។

ធនធានក្នុងភូមិ

- មានស្រែច្រើន (សមស្របតាមបច្ចេកទេស និងរក្សាទឹកបានពី ៤-៦ខែ) ក្នុងភូមិ ឃុំ សម្រាប់ចិញ្ចឹមត្រី

- មានប្រជាកសិករជាច្រើនក្នុងភូមិ និងក្រៅភូមិ ចាប់អារម្មណ៍ និងចូលរួមការងារចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ
- ខ្វះខាតសាច់ត្រីទទួលទាន ដូចជា ត្រីស្រែ ក្តាម ខ្យង ខ្ចៅ ជាដើមពុំមានសម្បូរនៅរដូវភ្លៀង ឬរដូវប្រាំង ។

២.៤- ការរៀបចំស្រែ សម្រាប់ចិញ្ចឹមត្រី

២.៤.១- ការរៀបចំភ្លឺស្រែ

ជាធម្មតា ភ្លឺស្រែមានកំពស់ទាបៗ និងមានទំហំតូច ពីព្រោះប្រភេទស្រូវរបស់ប្រជាកសិករដាំមិនត្រូវការទឹកជ្រៅទេ ។ ប៉ុន្តែ ចំពោះស្រែចិញ្ចឹមត្រី ចាំបាច់តម្រូវឱ្យរៀបចំភ្លឺស្រែ តាមរបៀបដូចខាងក្រោម ៖

- ត្រូវរៀបចំលើកភ្លឺស្រែឱ្យមានកំពស់ពី ៥០- ៧០ ស.ម (សូមមើលរូបភាពខាងក្រោម)ដើម្បីកុំឱ្យត្រីស្រែលោតចូលស្រែចិញ្ចឹមត្រី ជាពិសេស នៅក្រោយពេលដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹម
- ម្យ៉ាងទៀត ភ្លឺស្រែត្រូវមានទទឹងពី ៤០- ៥០ ស.ម ដើម្បីកុំឱ្យទឹកជ្រាបចេញពីស្រែចិញ្ចឹមត្រី
- កំរិតកំពស់ទឹកក្នុងស្រែ ត្រូវរក្សាឱ្យមានពី ២០- ៣០ ស.ម
- ភ្លឺស្រែត្រូវរៀបចំឱ្យមានបំពង់បង្ហូរទឹកចេញ ចូលស្រែ ដើម្បីជៀសវាងត្រីរួចចេញពីស្រែ ពេលមានភ្លៀងខ្លាំង ។

២.៤.២- ការដាក់បំពង់បង្ហូរទឹកចេញ-ចូល

ភ្លឺស្រែដែលមានទំហំធំៗ មិនងាយនឹងទទួលរងការបាក់ខូតខាតឡើយ ក៏ប៉ុន្តែវាទាមទារព្យាយាមថែរក្សាវាឱ្យបានល្អ។ ការដាក់បំពង់បង្ហូរទឹកចេញចូលបង្កប់ក្នុងភ្លឺស្រែចិញ្ចឹមត្រី គឺដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការផ្លាស់ប្តូរទឹកចេញចូលស្រែ ដូចជាស្រះចិញ្ចឹមត្រីដែរ ។ ជាទូទៅ បំពង់បង្ហូរទឹកចេញចូលស្រែ ឬស្រះចិញ្ចឹមត្រី ត្រូវមានភ្ជាប់នៅខាងចុងបំពង់បង្ហូរទឹកចូលស្រែចិញ្ចឹមត្រី នូវសំណាញ់ដែលជាតម្រងកុំឱ្យត្រីស្រែចូលក្នុងស្រែ ឬស្រះចិញ្ចឹមត្រីបាន ។ កសិករអាចប្រើបំពង់ឬស្សី ឬ បំពង់ឈើប្រហោងក្នុង ឬប្រើបំពង់ទឹកជ័រ ទៅតាមលទ្ធភាពកសិករម្នាក់ៗ ដើម្បីងាយស្រួលប្រើក្នុងការបញ្ចេញបញ្ចូលទឹក ។

២.៤.៣- ការរៀបចំជម្រកត្រីក្នុងស្រែ

ស្រែចិញ្ចឹមត្រីត្រូវរៀបចំឱ្យមានជាជម្រក ដែលជាកន្លែងមានជម្រៅជ្រៅ សម្រាប់ត្រីរស់នៅបានល្អក្នុងស្រែ ជម្រកទាំងនោះអាចជាស្រះ ឬប្រឡាយជាដើម ។ ការរៀបចំជាជម្រកត្រីក្នុងស្រែចិញ្ចឹមត្រីនេះ មានប្រយោជន៍សម្រាប់ត្រីរស់នៅបាននៅពេលដែលទឹកក្នុងស្រែរីងស្ងួត ឬពុំមានទឹកគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ត្រីរស់នៅ ។ ម្យ៉ាងទៀត វាមានប្រយោជន៍នៅពេលប្រមូលផលស្រូវដែលនៅពេលនោះត្រីចិញ្ចឹមក៏អាចប្រមូលផលផងដែរ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ វាមានប្រយោជន៍ដល់កសិករដែលចង់ចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែបន្តទៀត ក្រោយពេលប្រមូលផលស្រូវរួច ។

រូបភាពស្រះ ឬ ប្រឡាយ ក្នុងស្រែ សម្រាប់ជាជម្រកត្រី

២.៤.៣.១- ការជីកប្រឡាយក្នុងស្រែ

ការជីកប្រឡាយក្នុងស្រែចិញ្ចឹមត្រី គឺជួយឱ្យត្រីធ្វើចលនាបានស្រួលពីស្រះ ទៅស្រែ ឬ មានប្រយោជន៍នៅពេលទឹកក្នុងស្រែរាក់ ត្រីនឹងមករស់នៅក្នុងប្រឡាយ។ ប្រឡាយគួរជីកឱ្យជ្រៅ មានទំហំមាត់លើពី ៤០- ៥០ ស.ម ឬជីកធំជាងនេះក៏បាន អាស្រ័យនឹងទំហំស្រែ និងជីកឱ្យស្របនឹងជ្រុងទាំង ៤ នៃភ្លឺស្រែ (សូមមើលរូបខាងលើ) ដើម្បីបង្កលក្ខខណ្ឌរស់នៅរបស់ត្រីឱ្យឆាប់ធំធាត់ទាំងនៅរដូវប្រាំង និងរដូវវស្សា។ ការជីកប្រឡាយ ឬស្រះក្នុងស្រែ មិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ដំណាំស្រូវទេ។ ជាទូទៅការជីកប្រឡាយក្នុងស្រែចិញ្ចឹមត្រី មានមុខងារ ៣ យ៉ាងដូចខាងក្រោម ៖

- ជាជម្រកត្រី និងរក្សាទឹកក្នុងជម្រកត្រីឱ្យបានយូរ
- បង្កលក្ខខ័ណ្ឌឱ្យត្រីរស់នៅ និងធ្វើចលនាចេញ ចូលទៅស្រែរកចំណីបានស្រួល
- និងជាកន្លែងប្រមូលផលត្រីបានស្រួល។

ប្រឡាយក្នុងស្រែចិញ្ចឹមត្រីអាចជីកបានគ្រប់ទំរង់អាស្រ័យនឹងផ្ទៃស្រែ និងចំណង់ចំណូលចិត្តរបស់កសិករ។

២.៤.៣.២- ការជីកស្រះក្នុងស្រែ

ម្យ៉ាងទៀត ក្រៅពីការជីកប្រឡាយក្នុងស្រែ កសិករអាចជីកស្រះបន្ថែមទៀតនៅត្រង់ជ្រុងណាមួយនៃស្រែដើម្បីធ្វើជាជម្រកត្រីផងដែរ។ ការជីកស្រះក្នុងស្រែចិញ្ចឹមត្រីនេះមិនត្រូវធ្វើភ្លឺស្រះទេ ដើម្បីឱ្យស្រះលិចទឹកក្នុងស្រែងាយស្រួលឱ្យត្រីចេញទៅស្រែបាន។ ក្នុងករណី កសិករជីកប្រឡាយមានទំហំធំប្រឡាយនេះក៏អាចចាត់ទុកជាស្រះបានដែរ។ ការជីកស្រះនិងប្រឡាយត្រូវជីកឱ្យភ្ជាប់គ្នាងាយស្រួលឱ្យត្រីចេញចូលឆ្លងទៅស្រះបាន នៅពេលទឹកស្រែរីងក្នុងរដូវប្រាំង ឬ នៅពេលប្រមូលផលត្រី។ ជាទូទៅ ទំហំស្រះ និងប្រឡាយដែលត្រូវជីកក្នុងស្រែ អាស្រ័យទៅនឹងទំរង់នៃស្រែនោះ ប៉ុន្តែវាអាចជីកលើផ្ទៃដីស្រែពី ១៥-២០ភាគរយ ឬជីកតែពី ៥-១០ភាគរយ នៃផ្ទៃស្រែសរុបក៏បាន។ ជម្រៅស្រះដែលត្រូវជីក អាស្រ័យទៅនឹងផ្ទៃស្រះដែលត្រូវជីកឱ្យមានជំរាលជើងទេរស្រះ១ លើ ១។ ក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ទីតាំងជីកស្រះភាគច្រើន គួរជីកនៅកន្លែងដែលទំនាបជាងគេក្នុងស្រែ ដើម្បីងាយស្រួលឱ្យទឹក និងត្រីទៅប្រមូលផ្តុំគ្នាក្នុងស្រះ នៅពេលប្រមូលផលត្រី។

២.៤.៣.៣- ការជីកស្រះភ្ជាប់ទៅវាលស្រែ

ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ កសិករអាចជីកស្រះក្នុងស្រែក៏បាន ឬ ជីកស្រះនៅក្រៅស្រែក៏បាន អាស្រ័យទៅនឹងចំណង់ចំណូលចិត្តកសិករ ប៉ុន្តែបើជីកស្រះនៅក្រៅស្រែ កសិករត្រូវជីកកូនប្រឡាយតភ្ជាប់ពីស្រះទៅស្រែនោះ (សូមមើលរូបភាពខាងក្រោម)។ ស្រះដែលតភ្ជាប់ទៅវាលស្រែ អាចមានទំហំប៉ុនណាក៏បាន និងគួរមានជម្រៅ ២ ម៉ែត្រ។ ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ឬស្រះភ្ជាប់ទៅស្រែ ធ្វើឱ្យត្រីលូតលាស់បានល្អ ដោយសារត្រីចេញពីស្រះទៅរកចំណីក្នុងស្រែ ហើយត្រីនឹងត្រឡប់មក

ស្រះវិញ នៅពេលទឹកក្នុងស្រែរាក់ ឬទឹកស្រែមានកំដៅក្តៅ។ ជាទូទៅ នៅពេលប្រមូលផលស្រូវ ទឹកក្នុងស្រែត្រូវបានបូមពង្រីង ហើយត្រីនឹងទៅប្រមូលផ្តុំគ្នាក្នុងស្រះ ដែលធ្វើឱ្យកសិករងាយស្រួលប្រមូលផល។

កូនប្រឡាយតភ្ជាប់ពីស្រះទៅស្រែ

២.៥- ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ និងការគ្រប់គ្រង

២.៥.១- ការរៀបចំស្រះ និងស្រែ មុនដាក់ត្រីចិញ្ចឹម

ស្រះក្នុងស្រែចិញ្ចឹមត្រីចាំបាច់ត្រូវរៀបចំ ដូចស្រះចិញ្ចឹមត្រីដែរ ដើម្បីធានាដល់ការលូតលាស់ត្រីបានល្អ។ ចំណែកដីស្រែក៏តម្រូវឱ្យរៀបចំសំអាតស្មៅ និងរុក្ខជាតិចេញពីស្រែឱ្យអស់ ព្រោះវាស្រូបយកសារធាតុចិញ្ចឹមពីដីស្រែដែលធ្វើឱ្យស្រូវលូតលាស់មិនបានល្អ មិនតែប៉ុណ្ណោះវាដណ្តើមសារធាតុចិញ្ចឹមពីត្រីផងដែរ។

២.៥.១.១- ការសំអាតស្មៅ និងរុក្ខជាតិក្នុងស្រែ

ស្មៅ និងរុក្ខជាតិទឹកក្នុងស្រែ មានប្រយោជន៍ និងគ្មានប្រយោជន៍ដល់ត្រីដែលចិញ្ចឹមក្នុងស្រែ ពីព្រោះគ្រប់ប្រភេទរុក្ខជាតិទឹកក្នុងស្រែ តែងតែស្រូបយកអុកស៊ីសែនពីមជ្ឈដ្ឋានទឹក ជាពិសេសនៅពេលយប់ ហើយបញ្ចេញមកវិញឧស្ម័នពុល (ឧស្ម័នកាបូនិច)។ ប៉ុន្តែប្រភេទរុក្ខជាតិខ្លះមានប្រយោជន៍ជាចំណីត្រី ដូចជា ត្រកួន រុក្ខជាតិបួង់តុង ស្មៅ .... ជាដើម។ បើមានស្មៅ និងរុក្ខជាតិទឹកច្រើនក្នុងស្រែ វាអាចធ្វើឱ្យទឹកស្រែស្អុយ និងនាំឱ្យខ្វះខ្យល់អុកស៊ីសែននៅពេលដែលកំពស់ទឹកក្នុងស្រែកើនឡើងលិចស្មៅ និងរុក្ខជាតិទឹកទាំងនោះ។

២.៥.១.២- ការបាចកំបោរ

ក្រោយពីសំអាតស្មៅ និងរុក្ខជាតិទឹកក្នុងស្រែរួចមក កសិករត្រូវប្រើកំបោរបាចតែលើផ្ទៃប្រឡាយ និងស្រះដែលមានក្នុងស្រែចិញ្ចឹមត្រី ដើម្បីកែលំអគុណភាពទឹកក្នុងស្រែ ធ្វើឱ្យដីមានគុណភាពល្អ សម្លាប់ត្រីកាច និងមេរោគជាដើម។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ កំបោរធ្វើឱ្យទឹកថ្លា និងអាចបង្កើនសារជាតិចិញ្ចឹមក្នុងទឹកទៀតផង។ បរិមាណកំបោរត្រូវប្រើអាស្រ័យទៅតាមប្រភេទដីដូចក្នុងតារាងខាងក្រោម:

កំរិត pH	**ប្រភេទដី**	**បរិមាណកំបោរត្រូវប្រើ (គ.ក្រ ក្នុង ១០០ម២)**
៤- ៥	អាស៊ីតខ្ពស់	២០
៥- ៦,៥	អាស៊ីតមធ្យម	១០
៦,៥- ៧,៥	ធម្មតា	៥
៧,៥- ៨,៥	ជាតិបាស	២
៨,៥- ៩,៥	ជាតិបាស ខ្លាំង	0

២.៥.១.៣- ការដាក់ជី

គោលបំណងនៃការប្រើប្រាស់ជី គឺដើម្បីបង្កើនសារជាតិចិញ្ចឹមនៅក្នុងទឹក ដែលនាំឱ្យមានការលូតលាស់ដល់ដំណាំស្រូវ និងរុក្ខជាតិ សត្វប្លង់តុង និងសត្វល្អិតស្រទាប់បាត ដូចជា ខ្យង ខ្ចៅ ជាដើម ដែលជាចំណីធម្មជាតិយ៉ាងសំខាន់របស់ត្រី។ កសិករអាចប្រើប្រាស់ជី ២ ប្រភេទ គឺជីគីមី និងជីធម្មជាតិ ។ ជីគីមីមាន ដូចជា ជីអ៊ុយរ៉េ និងជីដេអាប៉េ ។ ចំណែកជីធម្មជាតិមានជីលាមកសត្វ និងជីរុក្ខជាតិបៃតង ជាដើម។ បរិមាណជី ដែលត្រូវប្រើដាក់ស្រែចិញ្ចឹមត្រី មានដូចខាងក្រោម ៖

- លើផ្ទៃដីស្រែ ដាក់ជីលាមកគោពី ១០០- ១៥០គ.ក្រ ក្នុង ១០០ម^{២}
- ក្នុងផ្ទៃស្រះ និងប្រឡាយដាក់ជីលាមកគោពី ៨០- ១០០ គ.ក្រ ក្នុង១០០ម^{២} និងជីរុក្ខជាតិបៃតងពី ១០- ១៥ គ.ក្រ/ ១០០ម^{២} ។

២.៥.១.៤- ការគ្រប់គ្រងគុណភាពទឹក

គុណភាពទឹកមានសារៈសំខាន់ណាស់ដល់ការលូតលាស់ត្រី។ បើគុណភាពទឹកមិនល្អ ធ្វើឱ្យត្រីលូតលាស់យឺត នាំឱ្យត្រីមានសុខភាពខ្សោយ ត្រីកើតជំងឺ និងអាចស្លាប់ទៀតផង។ កត្តាសំខាន់ៗ ដែលមានឥទ្ធិពលទៅលើគុណភាពទឹក មានដូចខាងក្រោម ៖

- កំរិត pH (Potential Hydrogen)
- កំរិតរលាយខ្យល់អុកស៊ីសែនក្នុងទឹក
- កំរិតសីតុណ្ហភាពក្នុងទឹក
- និងឧស្ម័នពុល អាម៉ូនីញ៉ាក់។

២.៥.២- ការដាក់ត្រីចិញ្ចឹមក្នុងស្រែ

២.៥.២.១- ប្រភេទត្រីដាក់ចិញ្ចឹម

ត្រីដាក់ចិញ្ចឹមក្នុងស្រែ គួរជ្រើសរើសយកប្រភេទត្រីដែលធន់នឹងការបំរែបំរួលមជ្ឈដ្ឋានទឹកក្នុងស្រែ និងមានការលូតលាស់ល្អ ក្នុងលក្ខខ័ណ្ឌបំរែបំរួលមជ្ឈដ្ឋានទឹកក្នុងស្រែដូចខាងក្រោមៈ

- ទឹករាក់ ទឹកល្អក់
- កំរិតបំរែបំរួលសីតុណ្ហភាពក្នុងទឹកមានពី ១០- ៤០ អង្សារសេ
- កំរិតរលាយអុកស៊ីសែនទាប។

ជាទូទៅ មានប្រភេទត្រីជាច្រើនដែលអាចចិញ្ចឹមក្នុងស្រែបាន ប៉ុន្តែប្រភេទត្រីដែលចិញ្ចឹមក្នុងស្រែបានល្អជាងគេមានដូចខាងក្រោម ៖

- ត្រីកាបសាមញ្ញ
- ត្រីទីឡាព្យ៉ា
- និង ប្រភេទត្រីមួយចំនួនទៀតដូចជា ត្រីឆ្ពិន ត្រីកន្ធរ និង ត្រីក្រាញ់ ជាដើម។

ត្រីកាបសាមញ្ញ ត្រីទីឡាព្យ៉ា ត្រីក្រាញ់

ត្រីកន្ធរ ត្រីឆ្ពិន

កំណត់សំគាល់ កសិករត្រូវជៀសវាងដាក់ត្រីចិញ្ចឹមប្រភេទស៊ីស្រូវជាអាហារ ដូចជា ត្រីកាបស៊ីស្មៅជាដើម ។

២.៥.២.២- ចំនួនកូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹម

ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ អាចដាក់ចិញ្ចឹមត្រីតែមួយប្រភេទ ឬច្រើនប្រភេទក៏បាន។ បរិមាណកូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹមមានការខុសគ្នាទៅតាមប្រព័ន្ធចិញ្ចឹម ព្រមទាំងអាស្រ័យទៅនឹងចំនួននៃប្រភេទត្រីដាក់ចិញ្ចឹមផងដែរ។ ជាទូទៅ ចំពោះការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែបរិមាណកូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹមមានចំនួនតិច ព្រោះត្រីចិញ្ចឹមក្នុងស្រែពឹងផ្អែកទៅលើចំណីធម្មជាតិដែលមានក្នុងស្រែស្រាប់។ បរិមាណកូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹម មានការប្រែប្រួលទៅតាមបច្ចេកទេសចិញ្ចឹម និងគ្រប់គ្រង។ ប៉ុន្តែជាទូទៅបរិមាណកូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹមក្នុងស្រែមានដូចខាងក្រោម:

- ពី ០,៧៥- ២ ក្បាល ក្នុងម^{២} ផ្ទៃក្រឡាប្រឡាយ និងស្រះ នៅក្នុងស្រែ (កូនត្រីមានទំហំពី ៦-១០ ស.ម)
- ពី ០,២- ០,៥ ក្បាល ក្នុងម^{២} នៃផ្ទៃក្រឡាស្រែទាំងមូល (កូនត្រីមានទំងន់ពី ១០-១៥ ក្រាម)។

កូនត្រីត្រូវដាក់ចិញ្ចឹមក្នុងស្រែ ក្រោយពីស្រូវបានស្ទូងហើយ ៣ សប្តាហ៍ ដើម្បីឱ្យដើមស្រូវរឹងមាំបានល្អ។

២.៥.៣- ចំណី និងការផ្តល់ចំណីបន្ថែម

ជាទូទៅ ក្នុងមជ្ឈដ្ឋានស្រែ សម្បូរដោយរុក្ខជាតិ និងសត្វប្លង់តុង ព្រមទាំងសត្វស្រទាប់បាតផ្សេងទៀត ដូចជា ខ្យង ខ្ចៅ ដែលកើតនិងលូតលាស់ឡើង ដោយការដាក់ជីដើម្បីបង្កើតសារធាតុចិញ្ចឹមសម្រាប់ចិញ្ចឹម និងបន្តពូជសត្វ និងរុក្ខជាតិទឹកធម្មជាតិទាំងនេះ ។ ប្រភេទរុក្ខជាតិ និងវារីសត្វធម្មជាតិទាំងនេះ ជាចំណីមានសារៈប្រយោជន៍សំខាន់ដល់ប្រភេទត្រីដាក់ចិញ្ចឹមផ្សេងៗគ្នា។ ដូចនេះ កសិករត្រូវប្រើជីដាក់ស្រែដើម្បីបង្កើនសារធាតុចិញ្ចឹមក្នុងស្រែ។ ជាទូទៅ កសិករមានលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ជីសរីរាង្គ ឬជីលាមកសត្វ។ ដូចនេះ កសិករអាចប្រមូលលាមកសត្វគោ ក្របី ឬលាមកជ្រូក មាន់ ទា ដាក់ក្នុងរណ្តៅធ្វើជាទឹកជី រួចដួសដាក់ក្នុងស្រះ ឬក្នុងស្រែចិញ្ចឹមត្រី។ ម្យ៉ាងទៀត កសិករអាចចិញ្ចឹមជ្រូកក្នុងទ្រុង រួចបង្ហូរជីលាមកចូលក្នុងស្រះ ឬ ស្រែក៏បាន ដើម្បីបង្កើតចំណីធម្មជាតិ។

ក្រៅពីនេះ កសិករត្រូវផ្គត់ផ្គង់ចំណីបន្ថែមខ្លះទៀតដល់ត្រី ដើម្បីឱ្យត្រីមានការលូតលាស់ឆាប់រហ័សក្នុងពេលដ៏ខ្លី។ ការផ្គត់ផ្គង់ចំណីបន្ថែមដល់ត្រី គឺមានសារៈសំខាន់ណាស់ ជាពិសេសនៅពេលចំណីធម្មជាតិក្នុងស្រែមិនមានគ្រប់គ្រាន់តាមសេចក្តីត្រូវការរបស់ត្រី ឬនៅពេលដែលកូនត្រីមានទំហំកាន់តែធំ តម្រូវការបរិមាណចំណីប្រចាំថ្ងៃក៏កាន់តែច្រើន។ ការផ្តល់ចំណីបន្ថែមដល់ត្រីចិញ្ចឹមក្នុងស្រែ ដូចគ្នានឹងការផ្តល់ចំណីត្រីចិញ្ចឹមក្នុងស្រះដែរ គឺត្រូវផ្តល់ឱ្យបាន ២ ដងក្នុង ១ថ្ងៃ។ ចំណីបន្ថែមសម្រាប់ត្រីជាធម្មតា ជាប្រភេទចំណីដែលអាចរកបានក្នុងភូមិ ដូចជា កន្ទក់ ចក ជន្លេន កាកសំណល់ផ្ទះបាយ កាកសំណល់បន្លែ ត្រកួន និងកណ្តៀរជាដើម (សូមមើលរូបភាពខាងក្រោម)។ ចំណីបន្ថែមមួយចំនួន ងាយស្រួលរក ដូចជា ចក ជន្លេន ជាពិសេសកន្ទក់ជាប្រភេទចំណីបន្ថែម ដែលកសិករនិយមដាក់ឱ្យត្រីស៊ីជាងគេ។

រូបភាពប្រភេទចំណីបន្ថែមសម្រាប់ត្រី រួមមាន កន្ទក់ ចក កណ្តៀរ ជាដើម

២.៥.៤- ការត្រួតពិនិត្យគុណភាពទឹក

ជម្រៅទឹកជាបញ្ហាសំខាន់ នៃការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ដែលទាមទារឱ្យមានជម្រៅពី ៣០- ៤០ ស.ម ជានិច្ច។ ភ្លឺស្រែ និងទឹកក្នុងស្រែ ត្រូវឧស្សាហ៍ត្រួតពិនិត្យមើលរៀងរាល់ថ្ងៃ ដើម្បីជៀសវាងទឹកលិចជ្រាបចេញពីស្រែ។ បើសង្កេតឃើញមានសង្ស័យភ្លឺស្រែកន្លែងណាមួយជ្រាបទឹកត្រូវជួសជុលវាបន្ទាន់។ ក្នុងករណីកសិករមានប្រភពទឹកបូមបញ្ចូលស្រែ ចាំបាច់ត្រូវពិនិត្យមើលទឹកនោះមានសុវត្ថិភាពដែរឬទេ ដើម្បីជៀសវាងការឆ្លងថ្នាំពុលកសិកម្ម និងជំងឺផ្សេងៗ។ នៅពេលបូមទឹកបញ្ចូលស្រែ ចាំបាច់ត្រូវប្រើតម្រងចងភ្ជាប់នឹងចុងបំពង់ទុយោចូលស្រែ ដើម្បីជៀសវាងត្រីកាចចូលស្រែស៊ីកូនត្រី។ ម្យ៉ាងទៀត ទឹកក្នុងស្រែទាមទារឱ្យមានពណ៌បៃតងដែលធ្វើឱ្យសម្បូរ សត្វ និងរុក្ខជាតិប្លង់តុង សត្វស្រទាប់បាត មានខ្យង ខ្ចៅ ជាដើម ដែលជាចំណីធម្មជាតិសំខាន់សម្រាប់ត្រី។ ចំណីធម្មជាតិទាំងនេះកើតឡើងពីការដាក់ជី ដើម្បីបង្កើតសារជាតិចិញ្ចឹមសម្រាប់ចិញ្ចឹមចំណីធម្មជាតិទាំងនេះ (មានបញ្ជាក់នៅចំណុច ២.៥.១.៣)។

ការបូមទឹកបញ្ចូលស្រែដោយមានតម្រង

គុណភាពទឹកពណ៌បៃតងសម្បូរចំណីធម្មជាតិ

២.៥.៥- ការគ្រប់គ្រងត្រី និងស្រូវ

កូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹមក្នុងស្រែ ជាផ្នែកមួយនៃប្រព័ន្ធវារីវប្បកម្ម ដោយពឹងផ្អែកលើចំណីធម្មជាតិដែលមាននៅក្នុងស្រែ។ ធនធានធម្មជាតិដែលមានក្នុងមូលដ្ឋានដូចជា កាកសំណល់ផ្ទះបាយ កាកសំណល់បន្លែ ចក ជន្លេន កណ្តៀរ ដូច

មានបញ្ជាក់ក្នុងចំណុច ២.៥.៣ ជាចំណីធម្មជាតិសំខាន់សម្រាប់ត្រី ដែលប្រជាកសិករមានលទ្ធភាពរកបានឱ្យត្រីស៊ី។ ចំណីធម្មជាតិទាំងនេះជាចំណីបន្ថែមសម្រាប់ត្រី ក្រៅពីចំណីធម្មជាតិដែលមានស្រាប់ក្នុងស្រែ ហើយដែលត្រូវផ្ដល់ឱ្យត្រីស៊ីបន្ថែម ដើម្បីឱ្យត្រីឆាប់លូតលាស់បានល្អ ក្នុងរយៈពេលខ្លី។ ដើម្បីបង្កើនការលូតលាស់ដល់ត្រីផង និងស្រូវផង កសិករចាំបាច់ត្រូវប្រើជីតាមបច្ចេកទេសត្រឹមត្រូវ ដូចមានបញ្ជាក់នៅចំណុច ២.៥.១.៣ និងហាមការប្រើថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិតក្នុងស្រែកំពុងចិញ្ចឹមត្រី។

រយៈពេលនៃការប្រមូលផលស្រូវ ខុសពីរយៈពេលប្រមូលផលត្រី ។ ជាធម្មតា រយៈពេលប្រមូលផលស្រូវមានពី ១០០- ១៥០ ថ្ងៃ ខ្លីជាងរយៈពេលប្រមូលផលត្រី។ ដូចនេះ ក្រោយពីប្រមូលផលស្រូវហើយ ភាគច្រើនត្រីនៅមានទំហំតូចនៅឡើយ ជាពិសេសចំពោះការចិញ្ចឹមត្រីជាមួយដំណាំស្រូវស្រាល។ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ កសិករត្រូវដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹមមានទំហំធំក្រោយពេលសំណាបស្ទូងហើយរយៈពេល ៣ សប្ដាហ៍ ដើម្បីកុំឱ្យត្រីឈ្លុសដើមស្រូវរបូត។

២.៥.៦- ប្រភេទស្រូវ

ប្រភេទស្រូវដាំក្នុងស្រែចិញ្ចឹមត្រី ត្រូវមានទំនាក់ទំនងជាមួយរយៈពេលនៃការចិញ្ចឹមត្រី។ បើដំណាំស្រូវឱ្យផលរយៈពេលខ្លីជាង ១០០- ១២០ ថ្ងៃ នោះត្រីដែលចិញ្ចឹមក្នុងស្រែនៅមានទំហំតូចនៅឡើយ ហើយមិនអាចលក់ទៅទីផ្សារត្រីសាច់បាន។ ក្នុងករណីនេះ កសិករអាចចិញ្ចឹមត្រីបន្តទៀតក្នុងស្រែ ក្រោយពីប្រមូលផលស្រូវហើយ រហូតដល់ត្រីធំអាចលក់ទៅទីផ្សារបាន។ ដូចនេះ កសិករគួរជ្រើសរើសប្រភេទស្រូវដែលមានរយៈពេលវែងជាង ១០០ថ្ងៃ មកដាំក្នុងស្រែ ចិញ្ចឹមត្រីហើយដែលផ្ដល់ទិន្នផលខ្ពស់។ លក្ខណៈនៃស្រូវដែលផ្ដល់ទិន្នផលខ្ពស់ មានដូចខាងក្រោម ៖-

- ដើមខ្លី ដើមស្រូវរឹងមាំ
- អាចប្រើប្រាស់បានគ្រប់ប្រភេទដី
- ធន់នឹងការប្រែប្រួលនៃពន្លឺ
- ឱ្យផលក្នុងរយៈពេលខ្លី ឬ មធ្យម ពី ១០០- ១៣០ ថ្ងៃ។

ដូចនេះ ក្នុងករណីកសិករជ្រើសរើសប្រភេទស្រូវស្រាល ដែលមានរយៈពេលខ្លីមកដាំ ចាំបាច់កូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹមត្រូវមានទំហំធំ និងត្រូវប្រមូលផលនៅក្រោយពេលប្រមូលផលស្រូវរួច។

២.៥.៧- ការគ្រប់គ្រងស្មៅ និងសត្វល្អិតចង្រៃក្នុងស្រែ

២.៥.៧.១- ការគ្រប់គ្រងស្មៅ និងសត្វល្អិតចង្រៃ ដោយមានចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ

ការគ្រប់គ្រងស្មៅ និងសត្វល្អិតចង្រៃក្នុងស្រែចិញ្ចឹមត្រី មានវិធី ៣ យ៉ាងសំខាន់ៗ គឺ ៖ ការធ្វើដោយដៃ ការប្រើវិធីតាមទំលាប់ និងការប្រើជីវសាស្ត្រ។ ក្នុងចំណោមវិធីទាំង ៣ យ៉ាងនេះ វិធីដែលនិយមប្រើជាងគេ គឺការគ្រប់គ្រងស្មៅ និងសត្វល្អិតចង្រៃក្នុងស្រែ ដោយការធ្វើដោយដៃផ្ទាល់។ វិធីនេះប្រជាកសិករនិយមប្រើជាយូរអង្វែងមក ហើយដូចជាការដកស្មៅ និងរុក្ខជាតិចង្រៃក្នុងស្រែ។ ការប្រើវិធីតាមទម្លាប់ គឺជាការកំរិតកំណត់កំពស់ទឹកក្នុងស្រែ ដើម្បីសម្លាប់រុក្ខជាតិ និងសត្វល្អិតចង្រៃ។ ចំណែកវិធីប្រើជីវសាស្ត្រ ជាវិធីសរីរាង្គមួយដែលប្រើពួកសត្វមានប្រយោជន៍ ដើម្បីសម្លាប់សត្វល្អិតចង្រៃក្នុងស្រែ និងការប្រើប្រាស់ពូជស្រូវដែលធន់នឹងជំងឺ។

ការដាំស្រូវតែមួយមុខ ឱកាសក្នុងការសាយភាយនៃស្មៅ និងសត្វល្អិតក្នុងស្រែ មានកំរិតខ្លាំង។ ដូចនេះ ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែជាសកម្មភាពមួយល្អបំផុត ព្រោះវាបានបំពេញផលប្រយោជន៍ឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមក ដូចជា ត្រីស៊ីស្មៅ និងសត្វល្អិតចង្រៃនៅក្នុងស្រែ ដែលធ្វើឱ្យផលស្រូវកើនឡើង និងត្រីចិញ្ចឹមឆាប់ធំធាត់។

២.៥.៧.២- ការគ្រប់គ្រងស្មៅ និងរុក្ខជាតិចង្រៃ

មានវិធីសាស្ត្រអនុវត្តមួយចំនួន ក្នុងការកំចាត់ស្មៅ និង រុក្ខជាតិចង្រៃ ក្នុងស្រែ ដូចជា -ការរៀបចំដីស្រែ ការកំរិតកំពស់ទឹកក្នុងស្រែ ការព្យាយាមដកស្មៅ រុក្ខជាតិដោយដៃ និងការដាក់ត្រីចិញ្ចឹមប្រភេទដែលចូលចិត្តស៊ីស្មៅ រុក្ខជាតិ និងសត្វចង្រៃបំផ្លាញដំណាំស្រូវ ដូចជា ខ្យង ជាដើម ។ ខាងក្រោមនេះ ជារបៀបក្នុងការអនុវត្តៈ

- កំរិតកំពស់ទឹកក្នុងស្រែ យ៉ាងហោចណាស់ ១៥ ស.ម ដែលធ្វើឱ្យប្រភេទរុក្ខជាតិមួយចំនួនដូចជា *Echimochloa crusgalli* មិនអាចលូតលាស់បាន ហើយប្រភេទស្មៅ និងរុក្ខជាតិតូចៗដទៃទៀតនឹងត្រូវងាប់ ។ កំរិតកំពស់ទឹកនេះអាចដាក់ត្រីចិញ្ចឹមក្នុងស្រែបាន ហើយត្រីនឹងជួយបំផ្លាញស្មៅ រុក្ខជាតិ និងសត្វចង្រៃបំផ្លាញដំណាំស្រូវជាអាហាររបស់វា ។
- របៀបមួយទៀត គឺការដកស្មៅ រុក្ខជាតិ និងការចាប់យកសត្វចង្រៃបំផ្លាញដំណាំស្រូវចេញពីស្រែដោយដៃ ។ របៀបនេះត្រូវបានប្រជាកសិករនិយមប្រើ ប៉ុន្តែវាបង្កផលមិនល្អដល់ស្រែដែលមានដាក់ត្រីចិញ្ចឹម ធ្វើឱ្យត្រីលូតលាស់យឺតជាដើម ព្រោះការចុះដកស្មៅក្នុងស្រែធ្វើឱ្យទឹកស្រែល្អក់ ។ ម្យ៉ាងទៀត វិធីធ្វើដោយដៃនេះត្រូវការព្យាយាមអនុវត្តជាញឹកញាប់ ឬ ត្រូវការកម្លាំងពលកម្មច្រើន ។

២.៥.៧.៣- ការគ្រប់គ្រងជំងឺត្រី

ត្រីចិញ្ចឹមនៅក្នុងស្រែមានតួនាទី កំណត់នូវការរីកសាយភាយកូនរុក្ខជាតិ ខ្យង និងសត្វល្អិត ។ មានយន្តការបីយ៉ាងជួយកាត់បន្ថយនូវការប៉ះពាល់ការឆ្លងរបស់ពួកផ្សិតៈ

- ត្រីកាត់បន្ថយនូវជំងឺស្លឹកផ្នែកខាងក្រោមរបស់ដើមស្រូវ ដែលជាហេតុទប់ស្កាត់នូវប្រភពការឆ្លងនៅតាមវាលស្រែ
- ស្លឹកផ្នែកខាងក្រោមរបស់ដើមស្រូវត្រូវកាត់បន្ថយ ជួយឱ្យមានខ្យល់ និងពន្លឺគ្រប់គ្រាន់ដែលជាលក្ខខណ្ឌមិនប្រកបដល់ការកកើត និងលូតលាស់របស់ពួកផ្សិត ។
- ស្ថានភាពទឹកជ្រៅក្នុងរយៈពេលយូរ ការពារការដុះពន្លករបស់ស្ព័រ និងការឆ្លងជំងឺឡើងវិញ ។

២.៥.៧.៤- ការការពារជំងឺត្រី

ជាទូទៅ ក្នុងការងារអនុវត្តជាក់ស្តែង ជំងឺត្រីពុំដែលឃើញមានកើតឡើងទេ ពីព្រោះសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីទោះជាក្នុងស្រះក្តី ឬក្នុងស្រែក្តី មានលក្ខណៈជាទ្រង់ទ្រាយតូច សម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាម្ហូបអាហារប្រចាំថ្ងៃ តែប៉ុណ្ណោះ ។ ម្យ៉ាងទៀត អាកាសធាតុប្រទេសកម្ពុជាមានលក្ខណៈអំណោយផលល្អ ដល់ការអភិវឌ្ឍន៍សកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រី ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ កសិករត្រូវតែមានវិធានការការពារជំងឺត្រី ប្រសើរជាងការព្យាបាលជំងឺត្រី ។ ដូចនេះ ដើម្បីចិញ្ចឹមត្រីឱ្យទទួលបានជោគជ័យ កសិករត្រូវយកចិត្តទុកដាក់គ្រប់គ្រងសុខភាពត្រីឱ្យបានល្អ ដោយត្រូវចាត់វិធានការណ៍ការពារកុំឱ្យមានឆ្លងជំងឺត្រី តាមអនុសាសន៍ដូចខាងក្រោម ៖

- ត្រូវរៀបចំស្រែ ប្រឡាយ និងស្រះចិញ្ចឹមត្រីឱ្យបានល្អត្រឹមត្រូវតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសដូចបានបញ្ជាក់ ក្នុងចំណុច ២.៥.១ ខាងលើ
- ប្រភពទឹកយកមកប្រើប្រាស់ចិញ្ចឹមត្រី ត្រូវជៀសវាងមានធាតុគីមី និងថ្នាំពុល (សូមមើលបន្ថែមចំណុច២.៥.៤)

- ត្រូវរក្សាគុណភាពទឹកស្រះ ឬ ស្រែចិញ្ចឹមត្រីឱ្យបានល្អ (មានបញ្ជាក់បន្ថែមនៅចំណុច ២.៥.៤)
- កូនត្រីពូជដាក់ចិញ្ចឹមត្រូវមានសុខភាពល្អ ធន់នឹងជំងឺ និងការប៉ះប្រែប្រួលមជ្ឈដ្ឋានទឹក
- កុំប្រើប្រាស់ថ្នាំពុលកសិកម្ម ដូចជា ថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិត ក្នុងស្រែកំពុងចិញ្ចឹមត្រី
- ការផ្គត់ផ្គង់ចំណីបន្ថែមត្រូវមានសុវត្ថិភាពល្អ ជៀសវាងមានជាតិពុល។

២.៦- ការប្រមូលផលត្រី និងស្រូវ

២.៦.១- ការប្រមូលផលត្រី

ជាទូទៅ ការប្រមូលផលត្រីចិញ្ចឹមក្នុងស្រែ មាន ២ របៀប។ ការប្រមូលផលត្រីរបៀបទី ១ ប្រព្រឹត្តទៅនៅពេលប្រមូលផលស្រូវ ក្រោយពេលស្ទូងហើយបានរយៈពេល ៦ខែ ដែលនៅពេលនោះត្រីមានទំហំធំ អាចចាប់លក់ទៅទីផ្សារបាន។ ដូចនេះ ដើម្បីប្រមូលផលត្រីបានក្នុងពេលដំណាលគ្នា នៃការប្រមូលផលស្រូវ កសិករត្រូវដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹមមានទំហំធំពី ៦- ១០ ស.ម ហើយក្នុងស្រែត្រូវមានទឹកគ្រប់គ្រាន់ពី ៣០- ៤០ ស.ម រយៈពេល ៦ខែ ដើម្បីឱ្យកូនត្រីឆាប់ធំធាត់។ ការប្រមូលផលត្រីរបៀបទី ២ គឺប្រព្រឹត្តទៅនៅក្រោយពេលប្រមូលផលស្រូវហើយពី ៣- ៤ ខែ ព្រោះក្រោយពេលប្រមូលផលស្រូវហើយ ត្រីនៅមានទំហំតូចនៅឡើយ ហើយកសិករអាចចិញ្ចឹមត្រីបន្តទៀតនៅក្នុងស្រែ បើក្នុងស្រែនៅមានទឹកអាចចិញ្ចឹមបាន។ ក្នុងករណីនេះ កសិករត្រូវផ្តល់ចំណីបន្ថែមដល់ត្រី ដើម្បីឱ្យត្រីឆាប់លូតលាស់បានល្អ។ ការប្រមូលផលត្រីតាមរបៀប ២ យ៉ាងខាងលើនេះ កសិករត្រូវបង្ហូរ ឬ បូមទឹកចេញពីស្រែ ពីប្រឡាយ និងពីស្រះ ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការប្រមូលចាប់ផលត្រីពីក្នុងស្រះ ឬប្រឡាយ។

២.៦.២- ការប្រមូលផលស្រូវ

ជាទូទៅ ស្រែដែលមានដាក់ត្រីចិញ្ចឹម តែងតែទទួលបានទិន្នផលស្រូវខ្ពស់ជាងស្រែ ដែលមិនមានដាក់ត្រីចិញ្ចឹម ពីព្រោះការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែធ្វើឱ្យដីស្រែបង្កើនគុណភាព ហើយត្រីស៊ីស្មៅ និងរុក្ខជាតិចង្រៃតូចៗ ជាអាហាររបស់វា។ តាមការសិក្សាជាក់ស្តែង ដែលបានបង្ហាញនៅចំណុចខាងក្រោម ២.៨ បានបញ្ជាក់ថា ការដាក់ត្រីចិញ្ចឹមក្នុងស្រែដែល មានទំហំពី ២.០០០- ៣.០០០ម^{២} បានធ្វើឱ្យទិន្នផលស្រូវកើនឡើងជាងពេលដែលមិនទាន់ដាក់ត្រីចិញ្ចឹម ហើយកសិករទទួលផលចំណេញពីផលស្រូវ និងត្រី ច្រើនជាងផលចំណេញពីស្រូវតែមួយមុខ។

២.៧- ការលក់ផលត្រីចិញ្ចឹម

ក្រោយការប្រមូលផលត្រី កសិករតែងតែបានបែងចែកផលត្រីសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ និង សម្រាប់លក់ក្នុងភូមិ។ ជាធម្មតា ផលត្រីចិញ្ចឹមដែលទុកសម្រាប់ហូបក្នុងគ្រួសារ ក្រៅពីត្រីដែលគាត់ប្រស់ទុកសម្រាប់ហូបស្រស់រយៈពេល ៣-៤ ថ្ងៃ គាត់បានកែច្នៃជាប្រហុក ផ្អក ឬ ជាត្រីងៀត ត្រីប្រឡាក់ជាដើម សម្រាប់ទុកហូបបានរយៈពេលយូរ។

២.៨- ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ច

ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ តែងតែធ្វើឱ្យផលស្រូវកើនឡើង ពីព្រោះបានធ្វើឱ្យដីស្រែមានជីវជាតិ និងកំចាត់សត្វរុក្ខជាតិដែលបំផ្លាញដំណាំស្រូវ។ តាមរយៈនេះកសិករអាចបង្កើនជីវភាពរស់នៅរបស់គាត់បានល្អប្រសើរ ដោយសារការទទួលបានប្រាក់ចំណូលច្រើនពីការលក់ផលស្រូវ និងត្រី។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ដោយសារការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ កសិករសន្សំសំចៃថវិកាបានមួយកំរិតទៀត ដោយបញ្ឈប់ការចំណាយទៅលើការប្រើប្រាស់ថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិតបំផ្លាញដំណាំស្រូវ និងមិនចាំបាច់

ចំណាយកម្លាំងពលកម្មដកស្ទៅស្រែឡើយ ។ ខាងក្រោមនេះ ជាករណីសិក្សាជាក់ស្តែងពីការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ របស់កសិករពីរគ្រួសារនៅខេត្តតាកែវ ក្នុងឆ្នាំ ២០០៥-២០០៦ ។

បរិយាយ	កសិករទី ១ ផ្ទៃស្រែ = ២.០០០ ម^2	កសិករ ទី ២ ផ្ទៃស្រែ = ៣.០០០ ម^2
ផលស្រូវមុនពេលចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ	១៥៦ គ.ក្រ – ១៧ $	៤៨០ គ.ក្រ –៥០ $
ផលស្រូវក្រោយពេលចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ	២៤០ គ.ក្រ – ២៦ $	៧២០ គ.ក្រ –៧៥ $
ផលត្រីចិញ្ចឹមក្នុងស្រែ	១១៥ គ.ក្រ – ១១៥ $	២០០ គ.ក្រ –២០០ $
ការចំណាយលើការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ	៣២ $	៧១,៤ $
ផលចំណេញសរុបពីការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ	១០៩ $	២០៣ $
ផលធៀបប្រាក់ចំណេញរវាង: ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែស ផលស្រូវមុនពេលចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ	៦,៤ ដង	៤ ដង

តារាងខាងក្រោមនេះ ជាឧទាហរណ៍នៃការវិភាគសេដ្ឋកិច្ច ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែជាលក្ខណៈគ្រួសារ ទំហំ ១.០០០ ម^2 ភ្ជាប់ជាមួយស្រះទំហំ ១០០ ម^2 ដោយមានការគ្រប់គ្រងបានល្អក្នុងរយៈពេលជាង ៤ខែ ទទួលបានលទ្ធផលដូចខាងក្រោម:

សកម្មភាព	ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ តាមទំលាប់				ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ តាមបច្ចេកទេស			
	ឯកត្តា	ចំនួន	តម្លៃរាយ	តម្លៃសរុប(៛)	ឯកត្តា	ចំនួន	តម្លៃរាយ	តម្លៃសរុប(៛)
ការជីកស្រះ ប្រឡាយ ភ្លឺ								
ស្រះថ្មី	ម៣	៨៧	៣ ០០០	២៦១ ០០០	ម៣	៨៧	៣ ០០០	២៦១ ០០០
ប្រឡាយ	ម៣	៧,៥	៣ ០០០	២២ ៥០០	ម៣	៧,៥	៣ ០០០	២២ ៥០០
លើកភ្លឺស្រែ	ម៣	២៨	៣ ០០០	៨៤ ០០០	ម៣	២៨	៣ ០០០	៨៤ ០០០
សរុប				**៣៦៧ ៥០០**				**៣៦៧ ៥០០**
ការរៀបចំស្រះ								
ថ្លៃឈ្នួលបូមទឹកស្រះ	ម៉ោង	០	០	០	ម៉ោង	៣	៥ ០០០	១៥ ០០០
កំបោរ	គ.ក្រ	០	០	០	គ.ក្រ	១០	៥០០	៥ ០០០
ជីលាមកសត្វ	គ.ក្រ	៣០	០	០	គ.ក្រ	៣០	០	០
ជីកំប៉ុស្តិ៍	គ.ក្រ	៥	០	០	គ.ក្រ	៥	០	០
សរុប				០				**២០ ០០០**
ការដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹម								

៣- ៤ ប្រភេទ	ក្បាល	៣០០	៥០	១៥ ០០០	ក្បាល	៣០០	១០០	៣០ ០០០
សរុប				១៥ ០០០				**៣០ ០០០**
ការរៀបចំស្រែ								
ភ្ជួររាស់	ម៉ោង	៨	០	០	ម៉ោង	៨	០	០
ពូជស្រូវ	គ.ក្រ	៥	០	០	គ.ក្រ	៥	០	០
ស្ទូងស្រូវ	ថ្ងៃ	១- ២	០	០	ថ្ងៃ	១- ២	០	០
ជីកំប៉ុស្តិ៍	គ.ក្រ	៥០	០	០	គ.ក្រ	៥០	០	០
ជីលាមកសត្វ	គ.ក្រ	៣០០	០	០	គ.ក្រ	៣០០	០	០
ការដកស្មៅ	ម៉ោង	៣	០	០	ម៉ោង	៣	០	០
Sub-total				០				០
ការផ្តល់ចំណីបន្ថែម								
កន្ទក់	គ.ក្រ	១៥	៥៥០	៨ ២៥០	គ.ក្រ	១៥	៥៥០	៨ ២៥០
ចក	គ.ក្រ	៥០	០	០	គ.ក្រ	៥០	០	០
កាកសំណល់បន្លែ	គ.ក្រ	១០	០	០	គ.ក្រ	១០	០	០
សរុប				៨ ២៥០				៨ ២៥០
ការគ្រប់គ្រងស្រែះ								
ថ្លៃឈ្នួលបូមទឹក	ម៉ោង	០	០	០	ម៉ោង	១	៥ ០០០	៥ ០០០
ជីអ៊ុយរ៉េ	គ.ក្រ	០	០	០	គ.ក្រ	១,៥	១ ៦០០	២ ៤០០
ជីលាមកសត្វ	គ.ក្រ	០	០	០	គ.ក្រ	៤០	០	០
ជីកំប៉ុស្តិ៍	គ.ក្រ	០	០	០	គ.ក្រ	២០	០	០
សរុប				០				៧ ៤០០
ប្រាក់ចំណាយសរុប				**២៣ ២៥០**				**៦៥ ៦៥០**
ប្រាក់ចំណូលសរុប	គ.ក្រ	១០	៥ ០០០	៥០ ០០០	គ.ក្រ	៤៦	៥ ០០០	២៣០ ០០០
ប្រាក់ចំណេញសរុប= ប្រាក់ចំណូលសរុប- ប្រាក់ចំណាយសរុប				**២៦ ៧៥០**				**១៦៤ ៣៥០**

៣- វិធីសាស្ត្រផ្សព្វផ្សាយ

៣.១- ការសិក្សាទីផ្សារ

ការសិក្សាទីផ្សារមានតួនាទីសំខាន់ ក្នុងការកំណត់ទុនសម្រាប់រៀបចំដំណើរការផលិតកម្ម ដើម្បីទទួលបានប្រាក់ចំណេញពីផលិតកម្ម។ បើសិនផលត្រី និងស្រូវគ្មានទីផ្សារ ក្រៅពីការប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ នោះការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែមិនបានធ្វើឱ្យកសិករចាប់អារម្មណ៍អនុវត្តគ្រប់ៗគ្នាដែរ។ ប៉ុន្តែជាក់ស្តែងស្រូវ និងត្រីជាស្បៀងអាហារយ៉ាងសំខាន់ ដែលមិនអាចខ្វះបានក្នុងជីវភាពរស់នៅ។ ក្រៅពីការប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ ត្រី និងស្រូវ ជាមុខទំនិញមួយយ៉ាងសំខាន់នៅលើទីផ្សារ ដែលប្រជាកសិករអាចរកប្រាក់ចំណូលបានច្រើនពីការលក់ផលិតផលត្រី និងស្រូវ។ ដូចនេះ ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែកំពុងទទួលការចាប់អារម្មណ៍ពីកសិករកាន់តែច្រើនឡើង។ ការរៀបចំជាបញ្ជីសំណួរជាវិធីមួយល្អ សម្រាប់ការសិក្សាទីផ្សារ។

៣.២- ការផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេស

ការផ្សព្វផ្សាយវារីវប្បកម្ម មានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការពង្រីកចំណេះដឹងបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រះ និងក្នុងស្រែ។ ផ្អែកលើមូលដ្ឋានការផ្សព្វផ្សាយនេះ កសិករនឹងទទួលបានចំណេះដឹងបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីថ្មីៗ ពីក្រុមអ្នកផ្សព្វផ្សាយ ដើម្បីយកទៅអនុវត្តពង្រីកការងារវារីវប្បកម្មឱ្យបានកាន់តែល្អប្រសើរឡើង។

តារាងខាងក្រោមនេះ ជាចំណុចសំខាន់ៗ នៃសកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយ។ ចំណុចសំខាន់នីមួយៗ នឹងធ្វើការបកស្រាយលំអិតដូចខាងក្រោម ។

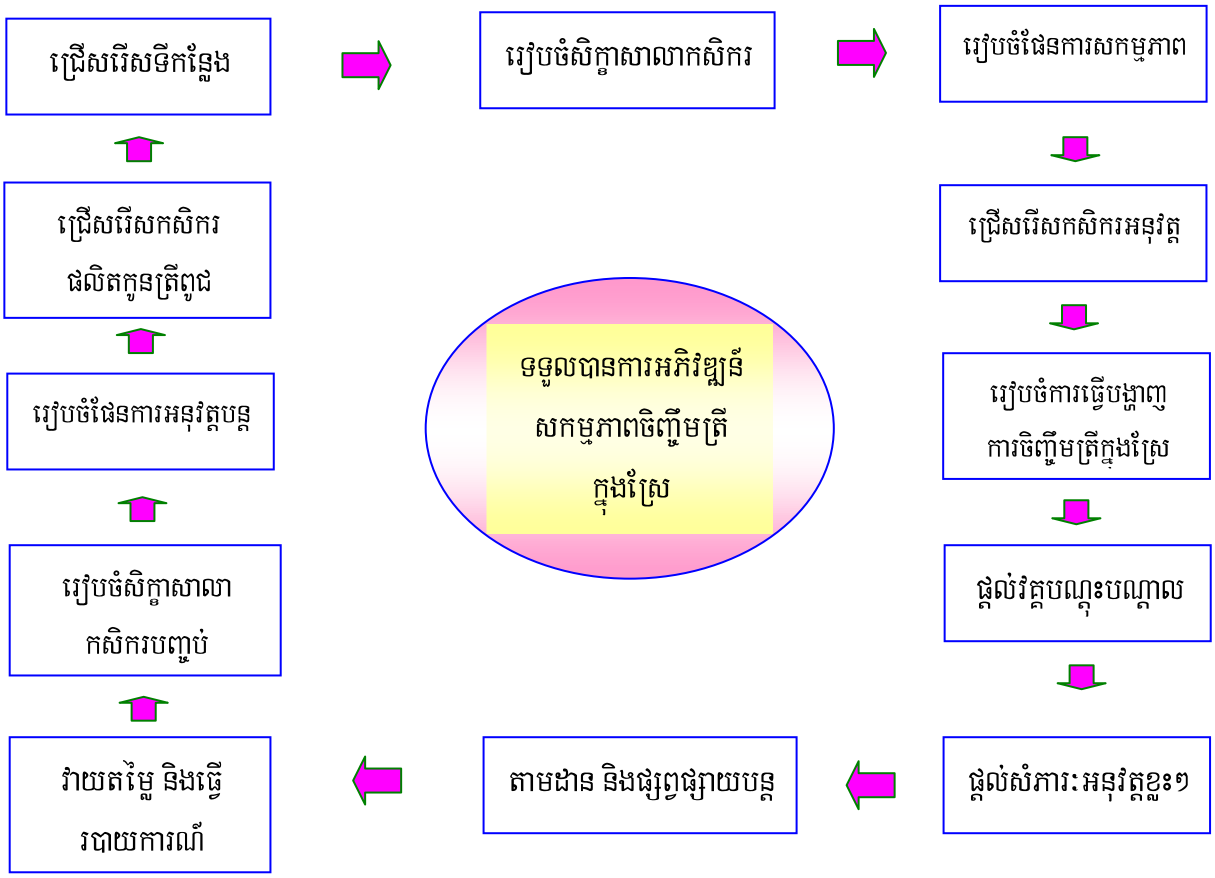

ការជ្រើសរើសទីកន្លែង

ការជ្រើសរើសទីកន្លែងដើម្បីអភិវឌ្ឍសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែជាកត្តាសំខាន់ក្នុងការកំណត់នូវភាពជោគជ័យរបស់គម្រោង ហើយជាទូទៅអាចអនុវត្តចាប់ពីខែ មីនា ដល់ខែ មេសា។ ខាងក្រោមនេះ ជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការជ្រើសរើសទីកន្លែង ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍សកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ (មានបង្ហាញលំអិតនៅមេរៀន ២. ២)។

- ផលត្រីស្រែមិនអាចផ្គត់ផ្គង់តាមតម្រូវការប្រើប្រាស់របស់ប្រជាកសិករក្នុងមូលដ្ឋាន
- ប្រជាកសិករខ្វះអាហារូបត្ថម្ភ

- មានកសិករគ្រីក្រច្រើនក្នុងមូលដ្ឋាន ចាប់អារម្មណ៍ការងារបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី ហើយពុំដែលបានទទួលការងារបណ្តុះបណ្តាលពីក្រុមអ្នកផ្សព្វផ្សាយ
- មានកសិករដែលមានលទ្ធភាពអនុវត្តការងារផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី
- រដ្ឋអំណាចក្នុងមូលដ្ឋាន ចាប់អារម្មណ៍ និងគាំទ្រដល់ការងារអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្ម
- មានប្រភពទឹកដែលអាចចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែបាន យ៉ាងហោចណាស់រយៈពេល ៤ ខែ
- ជាតំបន់មិនលិចទឹកខ្លាំងនៅរដូវវស្សា
- ជាតំបន់សម្បូរវាលស្រែសមស្រប សម្រាប់ផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ។

ការរៀបចំសិក្ខាសាលាកសិករ

ការរៀបចំសិក្ខាសាលាកសិកររៀបចំឡើង ដើម្បីធានាដល់ភាពជោគជ័យក្នុងការធ្វើបង្ហាញ និងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ដែលត្រូវចាប់ផ្តើមអនុវត្តពីខែ ឧសភា ឬ អាចចាប់ផ្តើមនៅមុខខែ ឧសភា ក៏បាន នៅពេលទឹកក្នុងស្រែមានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹម។ សិក្ខាសាលានេះរៀបចំឡើង ដើម្បីប្រមូលព័ត៌មាន និងពិភាក្សាជាមួយកសិករអំពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការជ្រើសរើសទីកន្លែង និងកសិករ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ព្រមទាំងផ្តល់ព័ត៌មានទៅកសិករវិញអំពីយុទ្ធសាស្ត្រនៃការអភិវឌ្ឍសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ នៅក្នុងតំបន់។

ការរៀបចំផែនការសកម្មភាព

ផែនការសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ នឹងត្រូវបានរៀបចំសម្រេច នៅក្រោយពេលសិក្ខាសាលាកសិកររួច ដោយផ្អែកលើលទ្ធផលសិក្ខាសាលាដែលបានពិភាក្សាជាមួយកសិករ។ ផែនការសកម្មភាពនេះនឹងរៀបរាប់សកម្មភាពសំខាន់ៗជាលំដាប់លំដោយ តាំងពីសកម្មភាពចាប់ផ្តើមដំបូង រហូតដល់បញ្ចប់សកម្មភាពជាយុទ្ធសាស្ត្រ ដោយមានបញ្ជាក់ពីពេលវេលាដែលត្រូវអនុវត្តដូចខាងក្រោម។ សកម្មភាពខ្លះ ក្នុងផែនការនេះអាចមានការផ្លាស់ប្តូរ អាស្រ័យដោយពេលវេលាមានភ្លៀងធ្លាក់គ្រប់គ្រាន់។

សកម្មភាព	មករា	កុម្ភៈ	មីនា	មេសា	ឧសភា	មិថុនា	កក្កដា	សីហា	កញ្ញា	តុលា	វិច្ឆិកា	ធ្នូ
ការជ្រើសរើសទីកន្លែង												
ការរៀបចំសិក្ខាសាលាកសិករ												
ការរៀបចំផែនការ												
ការជ្រើសរើសកសិករ												
រៀបចំធ្វើបង្ហាញការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ												
ផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាល												
ផ្តល់សំភារៈខ្លះៗ សម្រាប់អនុវត្ត												
តាមដានសកម្មភាព និងផ្សព្វផ្សាយ												
វាយតម្លៃ និងធ្វើរបាយការណ៍												
រៀបចំសិក្ខាសាលាកសិករបញ្ចប់												
រៀបចំផែនការអនុវត្តបន្ត												
ជ្រើសរើសកសិករផលិតកូនត្រីពូជ												

ការជ្រើសរើសកសិករ

ការជ្រើសរើសកសិករ ត្រូវចាប់ផ្តើមអនុវត្តភ្លាម ក្រោយពេលរៀបចំផែនការសម្រេចហើយ ជាពិសេសនៅមុនពេលមានភ្លៀងធ្លាក់គ្រប់គ្រាន់ក្នុងស្រែដែលអាចដាក់ត្រីចិញ្ចឹមបាន បើមិនដូចនេះទេកសិករមិនអាចចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែបានល្អឡើយ ។ លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការជ្រើសរើសកសិករ ត្រូវផ្អែកលើមេរៀនខាងលើនៅចំណុចទី ២.៣ និងយោងតាមព័ត៌មានប្រមូលបានពីសិក្ខាសាលាកសិករ ។

ការរៀបចំធ្វើបង្ហាញសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ

ជាដំបូងត្រូវរៀបចំផែនការសម្រាប់ដំណើរការសកម្មភាព ដោយប្រើប្រាស់ស្រែកសិករដែលយើងបានជ្រើសរើស ។ ដើម្បីដំណើរការសកម្មភាពនេះឱ្យមានប្រសិទ្ធិភាព អ្នកផ្សព្វផ្សាយត្រូវរើសយកកសិករពី ៥-១០ គ្រួសារ ក្នុងភូមិតែមួយ ដោយប្រើវិធីសាស្ត្រជ្រើសរើសកសិករ ដែលបានរៀបរាប់នៅចំណុច ២.៣ ។

ការផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាល

ក្រោយពេលរៀបចំចងក្រងក្រុមកសិករធ្វើបង្ហាញ ត្រូវផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែដល់ក្រុមកសិករដែលបានជ្រើសរើស ដោយយកចំណុចសំខាន់ៗនៃមេរៀនបច្ចេកទេស ដែលបានរៀបរាប់ក្នុងសៀវភៅគោលការណ៍ណែនាំបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែនេះមកបង្រៀន ។ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះត្រូវរៀបចំនៅកន្លែងអនុវត្តផ្ទាល់ (ស្រែចិញ្ចឹមត្រី) ដើម្បីងាយស្រួលរៀបចំសកម្មភាពអនុវត្តជាក់ស្តែង ។ ក្រៅពីនេះ ត្រូវរៀបចំផ្ទាំងរូបភាព និងសៀវភៅបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ សម្រាប់បង្ហាញ និងចែកឱ្យកសិករនៅពេលបង្រៀន ។ម្យ៉ាងទៀត គួរអញ្ជើញរដ្ឋអំណាចក្នុងមូលដ្ឋានចូលរួមបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាល ដើម្បីបង្កើនការងារផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ឱ្យបានទូលំទូលាយទាំងក្នុងមូលដ្ឋាន និងនៅក្រៅមូលដ្ឋាន ។

ការផ្តល់សំភារៈខ្លះៗសម្រាប់អនុវត្ត

ការផ្តល់សំភារៈខ្លះៗ (សំភារៈដែលកសិករមិនមាននៅក្នុងតំបន់) សម្រាប់ការធ្វើបង្ហាញបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែដល់កសិករដែលបានជ្រើសរើស ជាវិធីមួយល្អដើម្បីលើកទឹកចិត្តដល់កសិករឱ្យខិតខំយកចិត្តទុកដាក់អនុវត្តបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែដែលគម្រោងផ្តល់ឱ្យ និងជួយផ្សព្វផ្សាយបទពិសោធន៍នេះដល់កសិករដទៃទៀតនៅក្នុងភូមិ និងនៅក្រៅភូមិ ។ ប្រភេទសំភារៈដែលគួរផ្តល់ឱ្យ ដោយគម្រោងមាន:

- កូនត្រីពូជ
- ជីគីមី ដូចជា ជីអ៊ុយរ៉េ
- ថ្លៃឈ្នួលបូមទឹក ។

គួរកត់សំគាល់ថា ការផ្គត់ផ្គង់សំភារៈខ្លះៗដល់កសិករនេះ គួរផ្តល់ឱ្យនៅឆ្នាំទី ១ ប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីឱ្យកសិករប្រឹងប្រែងធ្វើសកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយ ប្រឹងប្រែងរកចំណូល ដើម្បីមានទុនសម្រាប់បន្តអនុវត្តសកម្មភាពនៅឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ទៀត ។

មធ្យោបាយ និងសំភារៈដែលកសិករត្រូវមាន:

- ស្រែចិញ្ចឹមត្រី
- ស្រះចិញ្ចឹមត្រី
- ជីធម្មជាតិ ឬ ជីសរីរាង្គ (ជីលាមកសត្វ)
- ចំណីសម្រាប់ត្រី (កន្ទក់ ចក ជន្ទេន កណ្ដៀរ
- កម្លាំងពលកម្មមើលគ្រប់គ្រងស្រែ ភ្លឺស្រែ ស្រះត្រី

ការចុះពិនិត្យសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែរបស់កសិករ និងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេស

ការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែជាសកម្មភាពមួយថ្មី សម្រាប់កសិករនៅតាមជនបទ ជាពិសេសកសិករដែលពុំមានបទពិសោធន៍ចិញ្ចឹមត្រី។ ដូចនេះនៅឆ្នាំទី ១ ទាមទារឱ្យមានការធ្វើបង្ហាញ និងឱ្យគាត់បានអនុវត្តជាក់ស្ដែង រហូតគាត់អាចអនុវត្តបានដោយខ្លួនឯង។ ម្យ៉ាងទៀត ទោះបីជាកសិករបានទទួលការបណ្ដុះបណ្ដាលក៏ដោយ ក៏អ្នកផ្សព្វផ្សាយ ត្រូវឧស្សាហ៍ចុះត្រួតពិនិត្យសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីរបស់កសិករ ដើម្បីផ្ដល់ដំបូន្មានបច្ចេកទេសបន្ថែមដល់គាត់ ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យគាត់មានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ ក្នុងការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែឱ្យបានជោគជ័យ។ ខាងក្រោមនេះ ជាភារៈកិច្ចមួយចំនួនរបស់អ្នកផ្សព្វផ្សាយដែលគួរយកចិត្តទុកដាក់ដូចជា:

- ចុះពិនិត្យ ដើម្បីវាយតម្លៃសមត្ថភាពកសិករ ក្នុងការអនុវត្តបទដ្ឋានបច្ចេកវិទទដ្ឋានបច្ចេកវិទ្យាស្ដីពីការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ដោយស្វែងរកបញ្ហាបច្ចេកទេសឱ្យឃើញ និងផ្ដល់វិធានការណ៍ដល់កសិករ ដើម្បីដោះ ស្រាយ។ អ្នកផ្សព្វផ្សាយ គួរចុះជួយផ្ដល់ដំបូន្មានដល់កសិករ ឱ្យបានយ៉ាងហោចណាស់មួយដង ក្នុងមួយសប្ដាហ៍ ។
- គួរផ្ដល់សៀវភៅសម្រាប់ឱ្យកសិករកត់ត្រា គ្រប់ព័ត៌មានដែលជាបញ្ហា និងការរីកចំរើន ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការវាយតម្លៃសមត្ថភាពការយល់ដឹងរបស់កសិករ
- ក្នុងពេលចុះពិនិត្យ អ្នកផ្សព្វផ្សាយគួរកត់ត្រាគ្រប់ព័ត៌មាន ទាំងបញ្ហាកសិករបានជួបប្រទះ និងសកម្មភាពរីកចម្រើន ដើម្បីងាយស្រួលវាយតម្លៃសមត្ថភាព និងផ្ដល់ដំបូន្មានកសិករនៅពេលក្រោយ។
- ត្រួតពិនិត្យគុណភាពទឹក និងសកម្មភាពត្រីក្នុងស្រះ- ស្រែ ដោយដាក់ចំណីឱ្យស៊ី
- អ្នកផ្សព្វផ្សាយត្រូវព្យាយាមរកឱ្យឃើញនូវបញ្ហាដែលកំពុងកើតមាន និងនឹងត្រូវកើតមាននៅពេលក្រោយព្រមទាំងមូលហេតុដែលនាំឱ្យកើតមានបញ្ហា។
- គ្រប់បញ្ហាទាំងអស់ដែលរកឃើញ អ្នកផ្សព្វផ្សាយត្រូវព្យាយាមរកឱ្យឃើញនូវដំណោះស្រាយ ហើយពន្យល់កសិករឱ្យបានយល់ច្បាស់។
- អ្នកផ្សព្វផ្សាយត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍សង្ខេបពីលទ្ធផលសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែរបស់កសិករ សម្រាប់ធ្វើបទបង្ហាញនៅពេលសិក្ខាសាលាកសិករ ដើម្បីឱ្យកសិករបានដឹង និងរៀនសូត្រពីគ្នាទៅវិញទៅមក នៅពេលចុងបញ្ចប់សកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ដែលជាធម្មតាច្រើនធ្វើនៅក្នុងខែ មិនា ឬ ខែមេសា ។
- ក្នុងករណីចាំបាច់ បើអ្នកផ្សព្វផ្សាយចង់ផ្ដល់ព័ត៌មាន ឬដោះស្រាយបញ្ហាបច្ចេកទេសអ្វីមួយដល់កសិករ សិក្ខាសាលានេះអាចរៀបចំធ្វើនៅពេលណាមួយក៏បានក្នុងអំឡុងពេលកំពុងអនុវត្តសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ។

ការវាយតម្លៃ និងធ្វើរបាយការណ៍

តាមរយៈការចុះពិនិត្យសកម្មភាពកសិករនេះ អ្នកផ្សព្វផ្សាយអាចធ្វើការវាយតម្លៃពីបញ្ហាបច្ចេកទេស និង បញ្ហាផ្សេងៗទៀតដែលកសិករបានជួបប្រទះ ការរីកចម្រើនការយល់ដឹង និងផែនការកសិករដែលត្រូវអនុវត្តបន្ត ។ បន្ទាប់មក អ្នកផ្សព្វផ្សាយអាចរៀបចំផែនការសកម្មភាពជាមួយកសិករ ដែលត្រូវអនុវត្តបន្តនៅឆ្នាំក្រោយ ។

ការរៀបចំសិក្ខាសាលាកសិករ

ការរៀបចំសិក្ខាសាលាបញ្ចប់មួយរដូវនៃសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ជាទូទៅច្រើនធ្វើនៅក្រោយពេលប្រមូលផលត្រី និងស្រូវរួច ដើម្បីផ្តល់ឱកាសឱ្យកសិករបានរៀនសូត្របន្ថែម ដោយការពិភាក្សាផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍ចំណេះដឹងពីគ្នាទៅវិញ ទៅមក ដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាព និងការយល់ដឹងបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែនៅឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ឱ្យបានកាន់តែល្អប្រសើរ។ ក្នុងឱកាសសិក្ខាសាលានេះ អ្នកផ្សព្វផ្សាយត្រូវធ្វើបទបង្ហាញពីលទ្ធផលដែលបានរកឃើញ (បញ្ហា ដំណោះស្រាយ និងការរីកចម្រើន) និងវាយតម្លៃនៅពេលបានចុះពិនិត្យសកម្មភាពកសិករ។ នៅចុងបញ្ចប់នៃសិក្ខាសាលា យើងនឹងទទួលបានដំណោះស្រាយបញ្ហា និងផែនការសកម្មភាពអនុវត្តបន្ត ដោយមានការចូលរួមពិភាក្សា និងឯកភាពពីកសិករ ។

ការរៀបចំផែនការសកម្មភាពនៅឆ្នាំបន្ទាប់

ក្រោយពីសិក្ខាសាលាកសិករចប់ អ្នកផ្សព្វផ្សាយនឹងទទួលបានគ្រប់ព័ត៌មានដែលទាក់ទងនឹងភាពរីកចំរើន ភាពខ្សោយ និងតម្រូវការកសិករ អនុសាសន៍ និងផែនការសកម្មភាពរបស់កសិករដែលត្រូវអនុវត្តបន្ត រួចបញ្ចូលទៅក្នុងផែនការសកម្មភាពរួមមួយសម្រាប់អនុវត្តនៅឆ្នាំបន្ទាប់ ។

ការជ្រើសរើសកសិករផលិតកូនត្រីពូជ

នៅពេលសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីត្រូវបានអភិវឌ្ឍកសិករនឹងជួបបញ្ហាការខ្វះកូនត្រីពូជសម្រាប់ដាក់ចិញ្ចឹម។ ដូចនេះ ការជំរុញការងារអភិវឌ្ឍន៍បច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រះក្តី ក្នុងស្រែក្តីក៏អាស្រ័យនឹងលទ្ធភាពនៃការផ្គត់ផ្គង់កូនត្រីពូជផងដែរ។ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ អ្នកផ្សព្វផ្សាយត្រូវជ្រើសរើសកសិករចិញ្ចឹមត្រីណាដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ រួចធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលសមត្ថភាពបច្ចេកទេសផលិតកូនត្រីពូជ ដើម្បីឱ្យគាត់អាចផលិតកូនត្រីពូជបានច្រើន ចែកផ្សព្វផ្សាយដល់កសិករដទៃទៀតបានគ្រប់ទីកន្លែង ។ ខាងក្រោមនេះ ជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការជ្រើសរើសកសិករផលិតកូនត្រីពូជ ៖

បុគ្គលិកលក្ខណៈ

- ពេញចិត្តនឹងមុខរបរផលិតកូនត្រីពូជ
- មានចរិកតស៊ូ ឧស្សាហ៍ព្យាយាម និងមានបទពិសោធន៍ចិញ្ចឹមត្រីច្រើន
- មានសណ្តានចិត្តអាធ្យាស្រ័យល្អ មានការសហការល្អជាមួយមន្ត្រីគម្រោង
- និងសកម្មក្នុងការងារផ្សព្វផ្សាយចំណេះដឹងបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីបន្តទៅកសិករដទៃទៀត។

ធនធានតម្រូវការ

- មានផ្ទៃដីទូលាយអាចពង្រីកស្រះចិញ្ចឹមត្រី សម្រាប់ផលិតកូនត្រីពូជបាន
- មានប្រភពទឹកគ្រប់គ្រាន់ពេញមួយឆ្នាំ ដូចជា ស្រះទឹកធំ អណ្តូងទឹក ប្រឡាយ ជាដើម

- មានកម្លាំងពលកម្មគ្រប់គ្រាន់
- មានទុនផ្ទាល់ខ្លួនសម្រាប់ចំណាយលើសកម្មភាពផលិតកូនត្រីពូជ
- ក្នុងភូមិមានធនធានធម្មជាតិ សម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាចំណីត្រី ដូចជា ចក ជន្លេន កណ្ដៀរ.... រុក្ខជាតិបៃតង
- មានលាមកគោ ក្របី ជ្រូក ឬ លាមក មាន់ ទា សម្រាប់ប្រើជាជី ដាក់ស្រះត្រី
- មានអាងបង្កាត់ ភ្ញាស់កូនត្រីពូជ និងមានម៉ាស៊ីនបូមទឹក
- មានត្រីមេពូជសម្រាប់បង្កាត់ ភ្ញាស់
- គ្មានមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតសំខាន់ណាមួយក្នុងគ្រួសារ ដែលនាំឱ្យរវល់ជាប់រហូត ។

៣.៣- ការចំណាយសម្រាប់ការធ្វើបង្ហាញ

វិធីសាស្ត្រផ្សព្វផ្សាយដែលបានលើកយកមកបង្ហាញ មានកម្មវិធីទូលំទូលាយ ហើយដែលទាក់ទងគ្នារវាងអ្នកផ្សព្វផ្សាយ និងកសិករ ព្រមទាំងពេលវេលាសម្រាប់ធ្វើការផ្សព្វផ្សាយបង្ហាញនូវបច្ចេកទេសថ្មីៗ ។ ចំពោះគំរូសៀវភៅផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសនេះ ការចំណាយសម្រាប់ការអនុវត្តធ្វើបង្ហាញ មានសង្ខេបដូចក្នុងតារាងខាងក្រោម ៖

	សកម្មភាព	ចំនួន-តម្លៃ
ក	ក្រុមកសិករ	៣០ នាក់
ខ	ទុនចូលរួមពីកសិករគំរូ	កម្លាំងពលកម្ម ស្រះចិញ្ចឹមត្រី ចំណីត្រី ជីធម្មជាតិ
គ	ទុនសម្រាប់ទីតាំងធ្វើបង្ហាញ	$ ៦០
ឃ	ឯកសារសម្រាប់ការបណ្ដុះបណ្ដាលក្រុមកសិករ	$ ៣០
ង	ការបណ្ដុះបណ្ដាលក្រុមកសិករ- អាហារសំរ៉ន់	$ ៩០
ច	ទិវាផ្សព្វផ្សាយការចិញ្ចឹមត្រី- អាហារសំរ៉ន់	$ ២៥
ឆ	ទិវាផ្សព្វផ្សាយការចិញ្ចឹមត្រី- សំភារៈ	$ ១០
ជ	មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក- ប្រាក់ឧបត្ថម្ភប្រចាំថ្ងៃ	$ ៤២
ឈ	មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក- ប្រាក់ឧបត្ថម្ភថ្លៃធ្វើដំណើរ	$ ២៤
ញ	ការចុះត្រួតពិនិត្យ តាមដាននៅមូលដ្ឋានដោយអ្នកឯកទេសជំនាញ	$ ២០
	សរុប	$ ៣០១

សេចក្ដីបញ្ជាក់ ដោយសន្ទត់

ក- មានក្រុមកសិករ ៣០ នាក់ និងកសិករគំរូ ២ នាក់ ដែលមានទីកន្លែងធ្វើបង្ហាញការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែចំនួន ២ កន្លែង

ខ- ទុនចូលរួមពីកសិករ (សម្រាប់ ១ កន្លែង) មានស្រែទំហំ ១.០០០ម^{២} និងស្រះទំហំ ១០០ម^{២} កម្លាំងពលកម្ម ចំណីត្រី (កន្ទក់ ចុងអង្ករ ចកបាយទា កណ្ដៀរ ជន្លេន ....) និងជីធម្មជាតិ (លាមកគោ ក្របី ជ្រូក មាន់ ទា)

គ- ទុនសម្រាប់ធ្វើបង្ហាញការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ១ កន្លែង ដោយមានរួមបញ្ចូលៈ

- ការរៀបចំស្រះ និងស្រែ សរុបទំហំ ២០០ម^{២}= **$១០**
- កូនត្រីដាក់ចិញ្ចឹម ៣ក្បាល/ម^{២} x ១០០ម^{២} x ១០០៛/ ក្បាល = **$៨** - ចំណីត្រី =4៥ -ជីគីមី = **$២**
- ការដឹកជញ្ជូន = **$៥** -សរុបទាំងអស់ = **$៣០** ។ ដូចនេះ ការធ្វើបង្ហាញ ២ កន្លែង អស់ប្រាក់ **$៦០** ។

ឃ- ឯកសារបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសរួមមាន សំភារៈសម្រាប់បង្រៀន - មេរៀន - ការបញ្ចាំងស្លាយ -និងផ្ទាំងរូបភាពធំៗ ដែលជាដំណើរការវិធីសាស្ត្របង្រៀន ។

ង- ការបណ្តុះបណ្តាលក្រុមកសិករមាន ២ វគ្គ មួយវគ្គមានរយៈពេល ២ ថ្ងៃ

ច- ទិវាផ្សព្វផ្សាយការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ មានកន្លះថ្ងៃ មានតែម្តងក្នុងវគ្គណាមួយ ក្នុងចំណោម ២ វគ្គ និងត្រូវមានការចូលរួមពីកសិករនៅក្បែរៗភូមិប្រហែល ៤០- ៦០ នាក់ ។

ឆ- សំភារៈសម្រាប់ទិវាផ្សព្វផ្សាយការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ រួមមាន ឧឃោសនស័ព្ទ (មេក្រូ) ផ្ទាំងក្រដាសផ្លាស្ទិក និងផ្ទាំងបដារូបភាពផ្សេងៗ ។

ជ- សម្រាប់មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក ថវិកាឧបត្ថម្ភរួមមាន ៤ ថ្ងៃ សម្រាប់ការជ្រើសរើសទីកន្លែងធ្វើបង្ហាញ ការចាប់ផ្តើមការត្រួតពិនិត្យតាមដាន ។ ចំពោះការបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់ ២ វគ្គ ផ្តល់ឱ្យ ៦ថ្ងៃ និង ទិវាផ្សព្វផ្សាយការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ផ្តល់ឱ្យ ២ថ្ងៃ-សរុប **១២ ថ្ងៃ** ។

ឈ- ប្រាក់ឧបត្ថម្ភសម្រាប់ម៉ូតូ ២ ដុល្លា សម្រាប់ ១ ថ្ងៃ ទាំងអស់ ១២ ថ្ងៃ

ញ- មន្ទីរកសិកម្មខេត្ត- អ្នកឯកទេសផ្តល់ជំនួញបច្ចេកទេស និងត្រួតពិនិត្យ —តាមដានការបណ្តុះបណ្តាល បអប សម្រាប់ការធ្វើបង្ហាញ ។

ធនធានសំភារៈ

ការិយាល័យវារីវប្បកម្ម នៃរដ្ឋបាលជលផល ដែលកំពុងសហប្រតិបត្តិការជាមួយបណ្តាអង្គការនានា និងជាមួយបណ្តាស្ថានីយស្រាវជ្រាវ ផលិតកូនត្រីពូជ ជាមជ្ឈមណ្ឌលផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រី ផលិតកូនត្រីពូជ និងផលិតឯកសារផ្សព្វផ្សាយ ។

៣.៤- ការចូលរួមរបស់ស្ត្រី ក្នុងសកម្មភាពវារីវប្បកម្ម

ស្ត្រីជាធនធានមនុស្សមួយយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការចូលរួមផ្សព្វផ្សាយសកម្មភាពវារីវប្បកម្ម ទាំងការចិញ្ចឹមត្រី និងផលិតកូនត្រីពូជ ព្រមទាំងអនុវត្តបច្ចេកទេសចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែដែលមានក្នុងបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ។ ការចូលរួមរបស់ស្ត្រី ក្នុងសកម្មភាពនេះ គឺជាការចូលរួមចំណែកក្នុងការជំរុញសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍វារីវប្បកម្មឱ្យទទួលបានជោគជ័យ។ ជាទូ ទៅស្ត្រីជាអ្នកជួយការងារវារីវប្បកម្មច្រើន ក្នុងការគ្រប់គ្រងសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីប្រចាំថ្ងៃ។ សៀវភៅផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេស នេះនឹងផ្តល់ដល់ស្ត្រី នូវការរកប្រាក់ចំណូលក្នុងគ្រួសារតាមរយៈការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ដើម្បីលើកស្ទួយជីវភាពរស់នៅក្នុងការបង្កើនសារធាតុប្រូតេអ៊ីនក្នុងម្ហូបអាហារ និងផ្គត់ផ្គង់កូនចៅទៅសាលារៀន ព្រមទាំងសម្រាប់ការចំណាយផ្សេងៗទៀត ។

លើសពីនេះ ស្ត្រីមិនត្រឹមតែត្រូវចូលរួមក្នុងសកម្មភាពអនុវត្តការងារចិញ្ចឹមត្រីប៉ុណ្ណោះទេ ក៏ប៉ុន្តែសូម្បីតែសកម្មភាពវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេស ក៏ចាំបាច់ត្រូវឱ្យមានស្ត្រីចូលរួមផងដែរ ពីព្រោះជាទូទៅស្ត្រីជាអ្នកផ្សព្វផ្សាយដ៏ល្អទាំងនៅក្នុងតំបន់ និងនៅក្រៅតំបន់។ ក្នុងការងារអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែង ស្ត្រី និងស្វាមី ជាមេគ្រួសារសំខាន់ក្នុងគ្រួសារតែងតែមានសកម្មភាពយ៉ាងសកម្មក្នុងមុខរបរកសិកម្ម ហើយសូម្បីតែកូនរបស់គាត់ក៏បានចូលរួមក្នុងការងារវារីវប្បកម្មនេះផងដែរ ដូចជា សកម្មភាពដាក់ចំណីត្រី ជាដើម។

សកម្មភាពស្ត្រីចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាល ចូលរួមសកម្មភាពវារីវប្បកម្ម លក់ផលត្រីចិញ្ចឹម

៤. សេចក្តីបន្ថែម

៤.១- បញ្ហាដែលកើតមានក្នុងពេលចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ និងវិធានការដោះស្រាយ

ក្នុងអំឡុងពេលចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ជួនកាលកសិករបានជួបប្រទះនឹងបញ្ហាបច្ចេកទេសមួយចំនួន ដែលធ្វើឱ្យត្រីឈឺ និងងាប់ ។ ខាងក្រោមនេះ ជាបញ្ហាដែលធ្វើឱ្យត្រីឈឺ និង ងាប់ និង ដំណោះស្រាយមួយចំនួន ។

បញ្ហា	ដំណោះស្រាយបញ្ហា
ស្រែចិញ្ចឹមត្រីលិចទឹកនៅរដូវវស្សា	-រៀបចំភ្លឺស្រែឱ្យខ្ពស់ និងរឹងមាំ ឬ ព័ទ្ធសំណាញ់ ឬរបាំង ជុំវិញស្រែ
មិនបានយកចិត្តទុកដាក់មើលថែទាំភ្លឺស្រែ និងបំពង់បង្ហូរទឹកចេញ ចូល ស្រែ ធ្វើឱ្យត្រីស្រែចូល និងត្រីចិញ្ចឹមរួចចេញ	- ភ្លឺស្រែត្រូវរឹងមាំ ធានាមិនឱ្យលិចទឹក - បំពង់បង្ហូរទឹកចេញ ចូល ស្រែ ត្រូវបិទឱ្យជិត - ត្រូវឧស្សាហ៍ព្យាយាមមើលថែទាំភ្លឺស្រែជាប្រចាំ
មានកើតជំងឺត្រី	- ត្រូវឧស្សាហ៍ពិនិត្យសកម្មភាពត្រី គុណភាពទឹករៀងរាល់ថ្ងៃ - បើសង្ស័យឃើញមានត្រីកើតជំងឺត្រូវចាប់វាចេញពីស្រែ - បើមានលទ្ធភាពផ្លាស់ប្តូរទឹកក្នុងស្រែចេញខ្លះ(១ភាគ៣) - និងត្រូវពិភាក្សាជាមួយអ្នកផ្សព្វផ្សាយ
មានត្រីច្រើនងើបនៅលើផ្ទៃទឹក នៅពេលព្រឹក	- អាចបាចទឹកស្រែដោយដៃ ឬម៉ាស៊ីនបូមទឹក
ប្រើថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិតក្នុងស្រែចិញ្ចឹមត្រី	- ត្រូវជៀសវាងការប្រើថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិតក្នុងស្រែ ដែល កំពុងចិញ្ចឹមត្រី
ខ្វះទឹកក្នុងស្រែ មិនអាចឱ្យត្រីរស់នៅបាន កសិករត្រូវបង្ខំចិត្តប្រមូល ផលត្រី	- គួរស្វែងរកប្រភពទឹកស្អាតបញ្ចូលស្រែ ដូចជា ទឹកអណ្តូង ឬទឹកប្រលាយផ្សេងៗ ដែលគ្មានជាតិពុល (ផះ និងកំរិត រលាយអុកស៊ីសែនសមស្រប) - ឬ កសិករត្រូវព្យាយាមដាក់ត្រីចិញ្ចឹម មានទំហំធំ យ៉ាងហោចណាស់ ៥ ស.ម
ខ្វះប្រភពទឹកបញ្ចូលស្រែ នៅពេលរដូវប្រាំង	- ស្រះ និងប្រឡាយក្នុងស្រែ ត្រូវជីកឱ្យជ្រៅដែលអាចរក្សា ទឹកបានរយៈពេល ១២០ ថ្ងៃ - ដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹមមានទំហំធំ
មានគេលួចត្រី	- ស្រែចិញ្ចឹមត្រីគួរនៅជិត ឬជាប់ផ្ទះ ដើម្បីងាយស្រួល គ្រប់គ្រង ឬ អាចធ្វើរបងព័ទ្ធជុំវិញ ឬដាក់សំរះក្នុងស្រះ
មានត្រីស្រែលោតចូលស្រែចិញ្ចឹមត្រី	- ក្រោយពេលដាក់កូនត្រីចិញ្ចឹម ត្រូវកុំឱ្យមានត្រីស្រែលោត ចូលស្រះ ដោយត្រូវលើកភ្លឺស្រែឱ្យខ្ពស់ យ៉ាងហោចណាស់ ០,៥ ម៉ែត្រ
ខ្វះចំណីធម្មជាតិនៅក្នុងស្រែចិញ្ចឹមត្រី	-ដាក់ជីជាប់ជាប្រចាំដើម្បីឱ្យសម្បូរចំណីធម្មជាតិសម្រាប់ត្រី -ដាក់ចំណីបន្ថែម

៤.២- តារាងប្រមូលទិន្នន័យ

ការកត់ត្រាទិន្នន័យ មានសារៈសំខាន់ណាស់សំរាប់កត់ត្រាគ្រប់ព័ត៌មាន ដែលមានឥទ្ធិពលដល់ការអភិវឌ្ឍន៍ការចិញ្ចឹមត្រី ដូចជា ភាពរីកចំរើន បញ្ហាជួបប្រទះ ដំណោះស្រាយបញ្ហា លទ្ធភាពរបស់កសិករជាដើម ដើម្បីធ្វើការវិភាគស្វែងរកដំណោះស្រាយជាគន្លឹះ សម្រាប់រៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍នៅឆ្នាំបន្ទាប់។ ខាងក្រោមនេះ ជាតារាងសម្រាប់ប្រមូលទិន្នន័យសំខាន់ៗមួយចំនួន។

១- តើអ្នកបានជួបប្រទះបញ្ហាអ្វីខ្លះ ក្នុងពេលចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ? តើអ្នកបានដោះស្រាយបញ្ហានោះ យ៉ាងដូចម្តេច ?

បញ្ហា	ដំណោះស្រាយ

២- តើអ្នកបានជួបប្រទះជំងឺត្រី ដែរឬទេ ? បើមាន តើប្រភេទជំងឺនោះមានលក្ខណៈយ៉ាងដូចម្តេច ?

____

____

____

៣- តើពេលចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ អ្នកបានផ្លាស់ប្តូរទឹកក្នុងស្រែដែរឬទេ ? បើមាន ប៉ុន្មានដង ? ______________
តើអ្នកផ្លាស់ប្តូរទឹកនៅពេលណា ? ______________________________

៤- តើអ្នកប្រើប្រាស់ប្រភពទឹកពីណា ? ______________________________

____

____

៥- តើស្រែចិញ្ចឹមត្រីរបស់អ្នក មានត្រីស្រែដែរឬទេ នៅពេលកំពុងចិញ្ចឹមត្រី ?

[ ] មាន [ ] គ្មាន

បើមាន តើមានប្រភេទត្រីអ្វីខ្លះ ? តើត្រីទាំងនោះចូលក្នុងស្រែបាន យ៉ាងដូចម្តេច ?

____

____

តើអ្នកបានដោះស្រាយបញ្ហានោះ បានយ៉ាងដូចម្តេច ?

____

____

៦- តើការចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ បានផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់អ្នក និងក្រុមគ្រួសារអ្នកដែរឬទេ ?
បើមាន តើបានផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ យ៉ាងដូចម្តេចខ្លះ ?

បើគ្មាន ចូរប្រាប់មូលហេតុ

៧- មតិ យោបល់ពីកសិករ

តារាងតាមដានសកម្មភាពចិញ្ចឹមត្រីក្នុងស្រែ ប្រចាំថ្ងៃ

ឈ្មោះកសិករ.................................. ភូមិ............................ឃុំ............................ស្រុក............................ខេត្ត

ឈ្មោះមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយ...

ថ្ងៃ ខែ	ចំណី (១)			ជី (២)		គុណភាពទឹក (៣)				ចំនួនត្រីងាប់ (ក្បាល) (៤)	កំរិតលូតលាស់ត្រី (៥)	ជំរៅទឹក (ស.ម) (៦)	មានភ្លៀង ឬគ្មាន (៧)
	ប្រភេទ	ចំនួនដងក្នុង ១ថ្ងៃ	បរិមាណ (គ.ក្រ)	ធម្មជាតិ (គ.ក្រ)	ជីគីមី (គ.ក្រ)	pH	កំរិតអុកស៊ីសែន	អាម៉ូនីញាក់	សីតុណ្ហភាព (អង្សារសេ)				

កំណត់សំគាល់ ក្នុងករណីមានបញ្ហាអ្វីមួយកើតឡើង ដោយចៃដន្យ សូមកត់ត្រាពីមូលហេតុនៃបញ្ហាទាំងនោះ

(1)______________________________

(2)______________________________

(3)______________________________